A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített első tanács)

2017. július 20.*

„Pénzügyi támogatás – A 2007–2013-as időszakra vonatkozó »Alapvető jogok és jogérvényesülés« általános program – A »Polgári jogi jogérvényesülés« egyedi program – Megsemmisítés iránti kereset – Végrehajtható aktust képező határozat – EUMSZ 299. cikk – A jogi aktus kibocsátójának hatásköre – A megfelelő ügyintézés elve – A Bizottságnak a támogatási szerződések alapján fennmaradó hátralékos összeg kifizetésére való kötelezése iránti kérelem – A kereset részleges átminősítése – Választottbírósági kikötés – A Törvényszék hatásköre – Elszámolható költségek”

A T-644/14. sz. ügyben,

az ADR Center SpA (székhelye: Róma [Olaszország], képviselik kezdetben: L. Tantalo, később: A. Guillerme ügyvédek)

felperesnek

az Európai Bizottság (képviselik kezdetben: J. Estrada de Solà és L. Cappelletti, később: J. Estrada de Solà és S. Delaude, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az egyrészről az EUMSZ 263. cikken alapuló és a „Polgári jogi jogérvényesülés” egyedi program keretében megkötött három támogatási szerződés teljesítése során a felperes részére kifizetett pénzügyi támogatás visszafizetéséről szóló, 2014. június 27-i C(2014) 4485 final bizottsági határozatnak megsemmisítésére irányuló kérelme, másrészről pedig az EUMSZ 272. cikken alapuló és a Bizottság arra kötelezésére irányuló kérelme tárgyában, hogy fizesse meg a felperes részére a három támogatási szerződés alapján 49 172,52 euró összegű hátralékot, valamint kártérítést és kamatokat,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített első tanács),

tagjai: H. Kanninen elnök, I. Pelikánová, E. Buttigieg (előadó), S. Gervasoni és L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín bírák,

hivatalvezető: P. Cullen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. november 23-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

I. A jogvita előzményei

1 A felperes, az ADR Center SpA a jogviták peren kívüli rendezése terén szolgáltatásokat nyújtó, Olaszországban székhellyel rendelkező társaság.

A. A szóban forgó támogatási szerződésekről

2 2008 decemberében az Európai Közösségek Bizottsága által képviselt Európai Közösség és olyan konzorciumok, amelyeknek a felperes a koordinátora, az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013-as időszakra a „Polgári jogi jogérvényesülés” egyedi program létrehozásáról szóló, 2007. szeptember 25-i 1149/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozattal (HL 2007. L 257., 16. o.) létrehozott egyedi program végrehajtása keretében JLS/CJ/2007–1/18., JLS/CJ/2007–1/19., illetve JLS/CJ/2007–1/21. referenciaszámon három támogatási szerződést (a továbbiakban: A támogatási szerződés, B támogatási szerződés, illetve C támogatási szerződés, valamint együttesen: támogatási szerződések) kötöttek.

1. Az A támogatási szerződés

3 Az A támogatási szerződés „A jogviták peren kívüli rendezése igénybevételének mellőzésével kapcsolatos költségek – A Közösségen belüli, kereskedelmi jellegű jogviták tényleges költségeinek felmérése és kifejtése (The costs of non ADR – Surveying and showing the actual costs of intra-community commercial litigation)” címet viselő intézkedésre vonatkozott. Ez az intézkedés a kereskedelmi ágazatban a jogviták peren kívüli rendezése igénybevételének mellőzésével kapcsolatos költségek elemzésére irányuló tanulmányból állt.

4 Az A támogatási szerződés I.2.2. cikke előírta, hogy az érintett intézkedés időtartama tizenkét hónap. Egy 2009. december 17-én aláírt módosítással ezt az időtartamot tizenhat hónapra, azaz 2010. április 10-ig meghosszabbították.

5 Az A támogatási szerződés I.4.2 és I.4.3. cikkéből kitűnik, hogy az elszámolható költségek teljes összegét 216 880 euróra becsülték, valamint hogy a támogatás maximális összegét 173 000 euróban rögzítették, ami a becsült elszámolható költségek 79,8%-ának felelt meg.

2. A B támogatási szerződés

6 A B támogatási szerződés „Az Európai Unióban a közvetítés igénybevételével kapcsolatos tájékoztató ülésekhez való hozzáférés elősegítése: a vitarendezés elősegítését célzó video-útmutató (Making information sessions on the use of mediation easily available throughout the EU: A video guide to facilitate settlement)” címet viselő intézkedésre vonatkozott. Ez az intézkedés olyan videók elkészítésében állt, amelyek kizárólagos célja tudatosítani a jogászokban és a felekben a közvetítés jellegét és a határokon átnyúló jogvitákban annak hasznosságát.

7 A B támogatási szerződés I.2.2. cikkéből kitűnik, hogy az intézkedés időtartama tizennyolc hónap, valamint hogy annak 2010. június 9-én kellett befejeződnie.

8 A B támogatási szerződés I.4.2 és I.4.3. cikkéből kitűnik, hogy az elszámolható költségek teljes összegét 243 500 euróra becsülték, valamint hogy a támogatás maximális összegét 194 000 euróban rögzítették, ami a becsült elszámolható költségek 79,7%-ának felelt meg.

3. A C támogatási szerződés

9 A C támogatási szerződés „A győzelmen túl: az ügyfelek képviselete során a közvetítés sikeres igénybevétele (Beyond winning: successful mediation advocacy in representing clients)” címet viselő intézkedésre vonatkozott. Az intézkedés elsődleges célkitűzése az volt, hogy tájékoztassa az ügyvédeket a közvetítés igénybevételének lehetőségéről, valamint hogy lehetővé tegye számukra, hogy jobban megértsék annak előnyeit.

10 A C támogatási szerződés I.2.2. cikkéből kitűnik, hogy az intézkedés időtartama tizennyolc hónap, valamint hogy annak 2010. június 9-én kellett befejeződnie.

11 A C támogatási szerződés I.4.2 és I.4.3. cikkéből kitűnik, hogy az elszámolható költségek teljes összegét 241 856 euróra becsülték, valamint hogy a támogatás maximális összegét 193 000 euróban rögzítették, ami a becsült elszámolható költségek 79,8%-ának felelt meg.

4. A támogatási szerződések szerkezete és releváns közös rendelkezéseik

a) Szerkezet

12 A támogatási szerződések mindegyike a következőkből állt: különös feltételek, amelyek cikkeinek számozása római I-es számjegyet viselt, általános feltételek, amelyek cikkeinek számozása római II-es számjegyet viselt, valamint négy melléklet. A szerződések azt is pontosították, hogy a különös feltételekben szereplő kikötések elsőbbséget élveznek a szerződés többi része felett, hogy az általános feltételekben szereplő kikötések elsőbbséget élveznek a mellékletekben szereplő kikötések felett, valamint hogy a szerződésben szereplő kikötések elsőbbséget élveznek az ajánlattételi felhívás tartalma és a támogatás iránti kérelmek benyújtásával kapcsolatos útmutató (a továbbiakban: a támogatás kérelmezői számára készült útmutató) tartalma felett. A szerződések mindazonáltal jelezték, hogy az utóbbi két dokumentumot „kiegészítő jelleggel” kell alkalmazni.

b) Jelentések és egyéb dokumentumok benyújtása

13 A támogatási szerződések II.15.4. cikkével összefüggésben értelmezett I.6. cikkéből kitűnik, hogy a koordinátornak az intézkedés befejezését követő két hónapon belül be kell nyújtania először is az intézkedés műszaki megvalósítására vonatkozó végleges jelentést, másodszor a ténylegesen felmerült elszámolható költségekről szóló, az előirányzott költségvetés szerkezetét követő és ugyanazt a leírást alkalmazó végleges pénzügyi kimutatást, harmadszor pedig az intézkedés bevételeit és kiadásait tartalmazó, teljes, összesítő kimutatást (a továbbiakban e három dokumentum együttesen: végleges jelentés).

c) A Bizottság általi kifizetések

14 A támogatási szerződések I.5. cikke előírta, hogy a Bizottság előfinanszírozást biztosít a kedvezményezettek számára, valamint hogy a fennmaradó összeg kifizetésére az intézkedés végét követően kerül sor. A fennmaradó összeg kifizetése iránti kérelmet többek között az intézkedés műszaki megvalósításáról szóló végleges jelentésnek és a pénzügyi kimutatásnak kellett kísérnie, a Bizottságnak pedig 90 nap állt rendelkezésére a jelentés jóváhagyására vagy elutasítására, továbbá a fennmaradó összeg kifizetésére vagy dokumentáció és kiegészítő információk kérésére. A kedvezményezettnek 30 naptári nap állt rendelkezésére a kiegészítő információk vagy új jelentés benyújtására.

d) Alkalmazandó jog és a joghatósággal rendelkező bíróságok

15 A támogatási szerződések I.9. cikke előírta:

„A támogatásra a szerződés rendelkezései, az alkalmazandó közösségi rendelkezések, valamint másodlagos jelleggel a támogatásokra alkalmazandó belga jogszabályok az irányadók.

A Bizottságnak a szerződés kikötéseinek alkalmazására, valamint a szerződés teljesítésének részletes szabályaira vonatkozó határozataival szemben a kedvezményezettek az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága előtt keresettel és – fellebbezés esetén – az Európai Közösségek Bírósága előtt fellebbezéssel élhetnek.”

e) Elszámolható költségek

16 A támogatási szerződések II.14.1. cikke az elszámolható költségek tekintetében előírta:

„Ahhoz, hogy a költségeket az intézkedés elszámolható költségeinek lehessen tekinteni, azoknak az alábbi általános kritériumoknak kell megfelelniük:

– kapcsolódnak a szerződés tárgyához, és szerepelnek a szerződés mellékletét képező előirányzott költségvetésben;

– a szerződés tárgyát képező intézkedés megvalósításához szükségesek;

– észszerűek és igazoltak […];

– az intézkedés időtartama alatt merülnek fel […];

– ténylegesen a kedvezményezettek viselték azokat, az alkalmazandó számviteli elveknek megfelelően szerepelnek számviteli nyilvántartásukban, valamint az alkalmazandó pénzügyi és szociális jogszabályokban szereplő követelményeknek megfelelően bejelentették azokat;

– azonosíthatók és ellenőrizhetők.

A kedvezményezettek számviteli nyilvántartással és belső ellenőrzéssel kapcsolatos eljárásainak közvetlen kapcsolat felállítását kell lehetővé tenniük a tevékenység címén bejelentett költségek és bevételek, az ezekre vonatkozó számviteli kimutatások és okirati bizonyítékok között.”

f) Végrehajtható határozatok

17 A támogatási szerződések II.19.5. cikke előírta:

„A kedvezményezetteket tájékoztatják, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 256. cikke értelmében a Bizottság végrehajtható határozatban hivatalosan megállapíthatja államoktól eltérő személyekre vonatkozó követelések esedékességét. Ez a határozat az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága előtt keresettel megtámadható.”

g) Ellenőrzések és könyvvizsgálatok

18 A támogatási szerződések II.20. cikkének vonatkozó részei előírták:

„II.20.1.
A koordinátor vállalja, hogy benyújtja a Bizottság vagy az általa megbízott bármely más külső szerv által azzal a céllal kért részletes adatokat, hogy meggyőződjön az intézkedésnek és a szerződés rendelkezéseinek a megfelelő teljesítéséről. A Bizottság – választása szerint – kérheti, hogy ezeket az információkat közvetlenül valamely társkedvezményezett nyújtsa.

II.20.2. A kedvezményezettek a Bizottság rendelkezésére bocsátják az összes eredeti dokumentumot, különösen a számviteli és adózási dokumentumokat, illetve – kellően indokolt, kivételes esetekben – a támogatási szerződéssel kapcsolatos eredeti dokumentumoknak megfelelő, hitelesített másolatokat, amelyeket az alkalmazandó nemzeti jogszabályoknak megfelelően, az épségüket biztosító bármely hordozón az I.5. cikkben említett fennmaradó összeg kifizetésének időpontjától számított öt évig megőriznek.

II.20.3. A kedvezményezettek tudomásul veszik, hogy a Bizottság – akár közvetlenül meghatalmazottjai révén, akár bármely más, erre a célra általa megbízott külső szerv révén – könyvvizsgálatot végezhet a támogatás felhasználására vonatkozóan. Ezekre a könyvvizsgálatokra a szerződés tejesítésének teljes időszaka alatt, a fennmaradó összeg kifizetéséig, valamint a fennmaradó összeg kifizetésének időpontjától számított ötéves időszakban sor kerülhet. E könyvvizsgálatok adott esetben a Bizottság általi visszakövetelésére vonatkozó határozatokat is eredményezhetnek.

II.20.4. A kedvezményezettek vállalják, hogy a Bizottság személyzete, valamint a Bizottság által megbízott külső személyek megfelelő módon hozzáférnek azokhoz a telephelyekhez és helyiségekhez, amelyekben a tevékenység megvalósul, valamint – többek között elektronikus formában – az e könyvvizsgálatok lefolytatásához szükséges összes információhoz […]”

B. A támogatási szerződések teljesítéséről

1. Az A támogatási szerződés

19 2009. február 19-én a Bizottság 121 100 euró összegben előfinanszírozási kifizetést teljesített azon konzorcium javára, amellyel az A támogatási szerződést a felperes révén megkötötte. Az érintett intézkedés 2010. április 10-én fejeződött be. Az említett intézkedéssel kapcsolatos végleges jelentést 2010. június 9-én nyújtották be a Bizottságnak. 2010. július 26-i levelében a Bizottság a felperestől az általa bejelentett néhány kiadásra vonatkozóan okirati bizonyítékokat kért. 2010. november 25-én a felperes benyújtott egy módosított végleges jelentést. 2010. december 17-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy további dokumentumok általa történt benyújtását követően teljesíteni fogja a 17 557,97 euró összegű fennmaradó összeg kifizetését. Ebből következik, hogy az Európai Unió ezen intézkedés megvalósításához való teljes pénzügyi hozzájárulása ebben a szakaszban a bejelentett elszámolható kiadások 79,8%-ának megfelelő 138 657,97 euró összeg volt.

2. A B támogatási szerződés

20 2009. február 19-én a Bizottság 135 800 euró összegben előfinanszírozási kifizetést teljesített azon konzorcium javára, amellyel a B támogatási szerződést a felperes révén megkötötte. Az érintett intézkedés 2010. június 9-én fejeződött be. Az említett intézkedéssel kapcsolatos végleges jelentést 2010. augusztus 4-én nyújtották be a Bizottságnak. 2010. augusztus 30-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest arról a szándékáról, hogy 121 802,84 euró összeget vissza kíván követelni. 2010.

október 27-én a felperes benyújtott egy módosított végleges jelentést. 2011. január 10-én a felperes a felmerült elszámolható költségekkel kapcsolatban újabb információkat nyújtott be. 2011. február 7-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy 6 236,38 euró összeg tekintetében visszafizetési felszólítást fogadott el. Ebből következik, hogy az Európai Unió ezen intézkedés megvalósításához való teljes pénzügyi hozzájárulása ebben a szakaszban 129 563,62 euró összeg volt.

3. A C támogatási szerződés

21 2009. február 19-én a Bizottság 135 100 euró összegben előfinanszírozási kifizetést teljesített azon konzorcium javára, amellyel a C támogatási szerződést a felperes révén megkötötte. Az érintett intézkedés 2010. június 9-én fejeződött be. Az említett intézkedéssel kapcsolatos végleges jelentést 2010. július 21-én nyújtották be a Bizottságnak. 2010. augusztus 24-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest arról a szándékáról, hogy 49 960,11 euró összeget vissza kíván követelni. 2010. október 19-én a felperes benyújtott egy módosított végleges jelentést. 2010. december 14-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy további dokumentumok általa történt benyújtását követően teljesíteni fogja a 27 484,33 euró összegű fennmaradó összeg kifizetését. Ebből következik, hogy az Európai Unió ezen intézkedés megvalósításához való teljes pénzügyi hozzájárulása ebben a szakaszban 162 584,33 euró összeg volt.

C. A könyvvizsgálati eljárásról

22 2011. június 22-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest arról a döntéséről, hogy a támogatási szerződések II.20. cikke alapján el fogja végezni az érintett intézkedések könyvvizsgálatát. A könyvvizsgálatot a Bizottságon kívüli könyvvizsgáló cég fogja lefolytatni.

23 A könyvvizsgálatra 2011. július 17. és 26. között a felperes római (Olaszország) irodáiban került sor.

24 2011. november 23-án a könyvvizsgálók három előzetes könyvvizsgálói jelentéstervezetet közöltek a felperessel, az egyes érintett intézkedések tekintetében egyet-egyet, amelyekben arra a következtetésre jutottak, hogy a bejelentett költségek jelentős részét mint nem elszámolhatókat kell elutasítani. A felperes, 2011. december 22-i levelében vitatta ezen előzetes könyvvizsgálói jelentéstervezetek tartalmát.

25 2012. január 25-én a könyvvizsgálók három felülvizsgált könyvvizsgálói jelentéstervezetet (a továbbiakban: felülvizsgált könyvvizsgálói jelentéstervezetek) közöltek a felperessel, amelyekben lényegében fenntartották a bejelentett költségek jelentős részének mint nem elszámolható költségeknek az elutasításával kapcsolatos következtetéseiket. 2012. február 15-i levelében a felperes vitatta a felülvizsgált könyvvizsgálói jelentéstervezetek tartalmát.

26 2012. április 26-án a könyvvizsgálók átadták a Bizottságnak a végleges könyvvizsgálói jelentéseket.

27 2013. június 10-i három levelében a Bizottság közölte a felperessel az érintett intézkedésekre vonatkozó végleges könyvvizsgálói jelentéseket, továbbá tájékoztatta arról, hogy jóváhagyja azok következtetéseit és ajánlásait.

28 Az A támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által bejelentett költségek közül a nem elszámolhatók összege 116 610,49 euró. A könyvvizsgálók azt is megjegyezték, hogy fennáll a kockázata annak, hogy a felperes által alkalmazott egyik szakértő (a továbbiakban: X szakértő) – aki egyúttal a felperes két társtulajdonosa közül az egyik – által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan az említett intézkedéssel összefüggésben kiszámlázott bizonyos napok valójában más intézkedésekkel kapcsolatos tevékenységekre irányulhattak. Az e kockázattal érintett költségek összege 9 418,75 euró volt, a

könyvvizsgálók pedig fenntartásuknak adtak hangot azok elszámolható jellegét illetően. A könyvvizsgálók kérték a felperest, hogy – a fent említett szakértő által bejelentett költségek ténylegességével kapcsolatos kételyek eloszlatása érdekében – adja át számukra a más intézkedésekkel összefüggésben benyújtott pénzügyi jelentések kivonatait, ezt azonban a felperes azon az alapon tagadta meg, hogy a kért információ a könyvvizsgálat körén kívül esik.

29 A B támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által bejelentett költségek közül a nem elszámolhatók összege 196 687,61 euró. A könyvvizsgálók itt is megjegyezték, hogy fennáll a kockázata annak, hogy a felperes által alkalmazott két szakértő – akik egyúttal a felperes két társtulajdonosa – (a továbbiakban: X és Y szakértő) által nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan az említett intézkedéssel összefüggésben kiszámlázott bizonyos napok valójában más intézkedésekkel kapcsolatos tevékenységekre irányulhattak, és előfordulhat, hogy azokat e más intézkedések pénzügyi jelentéseiben feltüntették. Az e kockázattal érintett költségek összege 9 923,68 euró volt, a könyvvizsgálók pedig fenntartásuknak adtak hangot azok elszámolható jellegét illetően. A könyvvizsgálók emellett azzal szembesültek, hogy a felperes azon az alapon tagadja meg az ahhoz szükséges, állítólagosan releváns dokumentáció átadását, hogy a könyvvizsgálók meggyőződhessenek e költségek elszámolható jellegéről, hogy a dokumentáció a könyvvizsgálat körén kívül esik.

30 A C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által bejelentett költségek közül a nem elszámolhatók összege 43 190,57 euró. A könyvvizsgálók megjegyezték, hogy további, 44 270,22 euró összegű költségeket lehet az említett intézkedéssel kapcsolatos könyvvizsgálat keretében meghatározottal azonos kockázat miatt nem elszámolhatónak tekinteni, e tekintetben pedig fenntartásuknak adtak hangot. A könyvvizsgálók emellett azzal szembesültek, hogy a felperes – csakúgy, mint az A és a B támogatási szerződésben említett intézkedések könyvvizsgálatával összefüggésben – megtagadja az állítólagosan releváns dokumentáció átadását.

31 2013. június 10-i leveleiben a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy a visszafizetendő összeg 62 649,47 euró az A támogatási szerződésben említett intézkedés, 78 991,12 euró a B támogatási szerződésben említett intézkedés és 52 634,75 euró a C támogatási szerződésben említett intézkedés tekintetében. Ezen összegek kiszámítása során nem elszámolhatónak tekintette azokat a költségeket is – azaz 9 418,75 euró összegű költséget az első intézkedés, 9 923,68 euró összegű költséget a második intézkedés és 44 270,22 euró összegű költséget a harmadik intézkedés tekintetében –, amelyek tekintetében a könyvvizsgálók fenntartásuknak adtak hangot azok elszámolható jellegét illetően. E költségek tekintetében a Bizottság jelezte, hogy azokat végül azzal a feltétellel lehet elszámolhatónak tekinteni, ha a felperes 2013. július 10-ig átadja a könyvvizsgálók által kért dokumentációt, és ha a Bizottság el is fogadja azt. 2013. június 10-i leveleiben a Bizottság arról is tájékoztatta a felperest, hogy egy hónapon belül meg fogja küldeni számára a terhelési értesítéseket, valamint hogy a kamatokkal növelt esedékes összegeket adott esetben beszámítás vagy végrehajtás útján is vissza tudja fizettetni. Végezetül ezekben a levelekben a Bizottság elnézést kért a végleges könyvvizsgálói jelentések késedelmes továbbításáért.

32 2013. július 9-i levelében a felperes vitatta a végleges könyvvizsgálói jelentések következtetéseit, és fenntartotta, hogy a Bizottság visszafizetési felszólításai azért semmisek, mert a könyvvizsgálati eljárás lezárását követő több mint két évvel fogadták el azokat. A felperes továbbá találkozót kért a Bizottság hatáskörrel rendelkező szolgálataival.

33 2013. augusztus 6-i elektronikus levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy 2013 szeptemberében sor kerülhet egy találkozóra.

34 2013. szeptember 30-án konferenciahívásra került sor a Bizottság hatáskörrel rendelkező szolgálatai és a felperes között, és megállapodtak abban, hogy további idő áll ezen utóbbi rendelkezésére ahhoz, hogy megvizsgálja a könyvvizsgálók megállapításait.

35 2013. október 7-i levelében a felperes további észrevételeket nyújtott be az érintett intézkedésekkel kapcsolatos könyvvizsgálatra vonatkozóan. Azzal érvelt, hogy ez a könyvvizsgálat érvénytelen, valamint hogy a Bizottság visszafizetési felszólításait azon az alapon kell elutasítani, hogy az alkalmazott könyvvizsgálati módszertanról nem közös megegyezéssel határoztak, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentéseket és a visszafizetési felszólításokat késedelmesen közölték vele, valamint hogy a könyvvizsgálók megfontolásai téves feltételezéseken alapultak. A felperes emellett azt állította, hogy az említett intézkedések megvalósítása során felmerült elszámolható költségek elemzése alapján a Bizottságnak 49 172,52 eurót kell a részére megfizetnie, valamint kifejtette ezen összeg kiszámítási módját.

36 2013. október 16-i levelében a Bizottság megállapította, hogy 2013. október 7-i levelében a felperes nem szolgált az elutasított költségek elszámolhatóságát igazoló bizonyítékokkal. Ennélfogva a Bizottság közölte a felperessel a 2013. november 29-ig megfizetendő 3241311168. sz., 3241311170. sz. és 3241311175. sz. terhelési értesítést, a következő összegekre: 62 649,47 euró az A támogatási szerződésben említett intézkedés, 78 991,12 euró a B támogatási szerződésben említett intézkedés és 52 634,75 euró a C támogatási szerződésben említett intézkedés tekintetében. A terhelési értesítések pontosították, hogy a határnapig történő megfizetés hiányában az esedékes összegeket késedelmi kamat fogja terhelni.

37 2013. november 13-i levelében a felperes vitatta a Bizottság 2013. október 16-i levelének tartalmát, valamint az e levélhez csatolt terhelési értesítéseket, és újabb találkozót kért a Bizottságtól. Ehhez a levélhez egyébként egy 64 436,38 euró összegben kiállított előszámlát és két, 3 663,21 euró, illetve 11 600,75 euró összegre kiállított helyesbítő számlát is csatolt.

38 2013. december 6-i levelében a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy az esedékes összegek visszakövetelésére irányuló eljárások megindultak, és hogy a kontradiktórius eljárás lezárult. A Bizottság egyebekben megerősítette, hogy a felperessel szembeni követelések az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályairól szóló, 2012. október 29-i 1268/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2012. L 362., 1. o.) 81. cikke értelmében immár biztosak és esedékesek. Tájékoztatta továbbá a felperest a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségekről, és jelezte, hogy nincs már szükség a szolgálataival folytatott újabb találkozóra.

39 A Bizottság 2013. december 16-án emlékeztető leveleket, 2014. február 26-án pedig felszólító leveleket küldött.

40 Mindeközben 2014. január 21-én találkozóra került sor a Bizottság szolgálatai és a felperes között.

41 2014. június 27-én a Bizottság az EUMSZ 299. cikk és az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. október 25-i 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 298., 1. o.; a továbbiakban: költségvetési rendelet) 79. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadta a 2014. április 30-ig 3 236 euró késedelmi kamattal és 2014. május 1-jétől a fizetésben bekövetkező késedelem minden napjára 21,30 euró további összeggel növelt, a támogatási szerződések teljesítésével összefüggésben a felperes által megfizetendő 194 275,34 euró tőkeösszeg visszafizetésével kapcsolatos C(2014) 4485 final határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

42 A megtámadott határozat 4. cikke pontosította többek között, hogy a határozat az EUMSZ 299. cikk első bekezdése értelmében vett végrehajtható aktust képez.

II. Az eljárás és a felek kérelmei

43 A Törvényszék Hivatalához 2014. augusztus 30-án benyújtott keresetlevelében a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

44 Az eljárás írásbeli szakasza a viszonválasz 2015. május 6-án történt benyújtásával lezárult.

45 A Törvényszék Hivatalához 2016. január 21-én benyújtott külön beadványában a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be. 2016. január 22-i végzésében a Törvényszék elnöke a Törvényszék eljárási szabályzata 157. cikkének (2) bekezdése értelmében elrendelte a megtámadott határozat végrehajtásának a felperes kérelméről jogerősen döntő végzés elfogadásáig történő ideiglenes felfüggesztését. Ezt a kérelmet jogerősen a Törvényszék elnöke a 2016. április 7-i végzésben utasította el, a költségekről pedig nem határozott.

46 Az előadó bíró javaslatára a Törvényszék (első tanács) az eljárási szabályzat 89. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében 2016. július 12-én írásban kérdéseket intézett a felekhez, amelyekre azok a meghatározott határidőn belül válaszoltak.

47 Az első tanács javaslatára a Törvényszék 2016. szeptember 14-én az eljárási szabályzat 28. cikke alapján úgy határozott, hogy az ügyet kibővített tanács elé utalja.

48 Az előadó bíró javaslatára a Törvényszék (első kibővített tanács) 2016. szeptember 16-án úgy határozott, hogy megnyitja az eljárás szóbeli szakaszát.

49 Az előadó bíró javaslatára a Törvényszék (első kibővített tanács) az eljárási szabályzat 89. cikkében előírt pervezető intézkedések keretében 2016. október 6-án írásban kérdéseket intézett a felekhez és bizonyos dokumentumok benyújtását kérte. A felek a Törvényszék felhívásainak a meghatározott határidőn belül eleget tettek.

50 A Törvényszék a 2016. november 23-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszaikat.

51 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– kötelezze a Bizottságot a támogatási szerződések alapján neki járó 49 172,52 euró összegű hátralékos összeg azonnali megfizetésére;

– kötelezze a Bizottságot a felperes jóhírnevében bekövetkezett kár, valamint a felperes személyzete által az igazgatási és a bírósági eljárás keretében a felperes érdekeinek védelmére fordított idő miatt elszenvedett kár azonnali megtérítésére és kamatok azonnali megfizetésére;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

52 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;

– mint elfogadhatatlanokat és mindenesetre mint megalapozatlanokat utasítsa el a hátralékos összeg kifizetésére és a kártérítés és kamatok megfizetésére irányuló kérelmeket;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

III. A jogkérdésről

A. Az elfogadhatóságról

1. A felperes második kereseti kérelmének elfogadhatóságáról

53 Az eljárás írásbeli szakaszában a Bizottság azon az alapon emelt elfogadhatatlansági kifogást a felperes második kereseti kérelmével kapcsolatban, hogy a támogatási szerződések alapján állítólagosan fennmaradó hátralékos összeg kifizetése nem tartozik a jelen kereset – amely megsemmisítés iránti kereset – hatálya alá. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében egyébként az általa gyakorolt jogszerűségi felülvizsgálat keretében a Törvényszéknek nem feladata, hogy az intézményekkel szemben meghagyással éljen, vagy azokat helyettesítse.

54 A felperes az eljárás írásbeli szakaszában nem reagált a jelen elfogadhatatlansági kifogásra.

55 Emlékeztetőül: második kereseti kérelmében a felperes azt kéri a Törvényszéktől, hogy kötelezze a Bizottságot a támogatási szerződések alapján neki járó 49 172,52 euró összegű hátralékos összeg azonnali megfizetésére.

56 A jelen kereseti kérelem elfogadhatósága a jelen kereset jogi jellegétől függ. Ha ugyanis bebizonyosodik, hogy az az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott megsemmisítés iránti kereset, akkor a jelen kereseti kérelem elfogadhatatlan, amennyiben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem tartozik az uniós bíróság hatáskörébe, hogy az általa végzett jogszerűségi felülvizsgálat keretében az intézményekkel szemben meghagyással éljen, vagy azokat helyettesítse, hanem az érintett hatóságnak kell megtennie a megsemmisítési kereset tárgyában hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket (lásd: 2010. június 17-i CEVA kontra Bizottság ítélet, T-428/07 és T-455/07, EU:T:2010:240, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 A jelen ügyben a keresetlevélben a felperes a „Kereset típusa” cím alatt jelezte, hogy a benyújtott kereset megsemmisítés iránti kereset.

58 A felperes ugyanakkor a Törvényszék által feltett egyik írásbeli kérdésre adott válaszában pontosította, hogy a jelen keresetet akként kell érteni, hogy az nemcsak az első kereseti kérelem jogalapját képező EUMSZ 263. cikken alapul, hanem a második kereseti kérelem jogalapját képező EUMSZ 272. cikken, állításának alátámasztására pedig a 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítéletre (T-216/12, EU:T:2015:746) hivatkozott. A Bizottság – a Törvényszék által feltett ugyanezen írásbeli kérdésre adott válaszában – azt is jelezte, hogy az ő értelmezése szerint a jelen kereset valójában az EUMSZ 263. cikken és az EUMSZ 272. cikken egyaránt alapul, továbbá hogy a keresetnek ez a kettős jogalapja összhangban van a 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélettel (T-216/12, EU:T:2015:746).

59 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélet (T-216/12, EU:T:2015:746) 55. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a szóban forgó kereset – annak ellenére, hogy kifejezetten az EUMSZ 263. cikken alapult – valójában kettős tárggyal rendelkezett: nem kizárólag arra irányult, hogy a Törvényszék semmisítse meg az ügyben vitatott határozatot, hanem arra is, hogy állapítsa meg, hogy nem áll fenn a Bizottság részéről a vitatott szerződéses követelés. Ezen előfeltevésekből kiindulva – amelyek szerint egyrészről a megsemmisítés iránti keresetekkel összefüggésben az uniós bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy megállapítási kereset tárgyában döntsön, másrészről pedig, hogy az ügyben szóban forgó szerződés az EUMSZ 272. cikk értelmében vett választottbírósági kikötést tartalmazott – a Törvényszék az említett ítélet 57. pontjában vizsgálta, hogy részlegesen át lehet-e minősíteni a

keresetet mind az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott és az ügyben vitatott határozat megsemmisítésére irányuló, mind pedig az EUMSZ 272. cikk alapján benyújtott, annak megállapítására irányuló keresetté, hogy a vitatott szerződéses követelés nem áll fenn a Bizottság részéről.

60 A 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélet (T-216/12, EU:T:2015:746) 60. pontjában a Törvényszék pontosította, hogy a kereset átminősítése akkor lehetséges az alperes intézmény védelemhez való jogának sérelme nélkül, ha egyrészt a felperes kifejezett szándékával az nem ellentétes, másrészt ha az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának rendelkezéseivel összhangban legalább egy olyan jogalapot felhoztak a keresetlevélben, amely a szóban forgó szerződéses jogviszonyra vonatkozó szabályok megsértésén alapul.

61 A jelen ügyben – figyelemmel a Törvényszék írásbeli kérdésére a felek által adott válaszokra (lásd a fenti 58. pontot), a felperes második kereseti kérelmének tartalmára, amely bizonyítja szerződéses jellegű jogvita fennállását, figyelemmel továbbá arra, hogy az említett kereseti kérelmet a támogatási szerződések Bizottság általi megsértésére alapított jogalapokkal és érvekkel támasztották alá – a jelen keresetet részlegesen mind az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott és a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló, mind pedig az EUMSZ 272. cikk alapján benyújtott, többek között arra irányuló keresetté kell átminősíteni, hogy a Törvényszék kötelezze a Bizottságot a támogatási szerződések alapján a felperesnek járó 49 172,52 euró összegű hátralékos összeg azonnali megfizetésére.

62 Tekintettel erre a részleges átminősítésre, meg kell állapítani, hogy a felperes második kereseti kérelme megfelelő jogalapon, azaz az EUMSZ 272. cikken alapul. Ez az utóbbi rendelkezés ugyanis az uniós bíróságot jelöli meg olyan bíróságként, amely korlátlanul eljárhat, lehetővé téve számára, hogy – az EUMSZ 263. cikk alapján jogszerűségi vizsgálat tárgyában eljáró bírótól eltérően –választottbírósági kikötés alapján bármely típusú kereset tárgyában döntsön (lásd: 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélet, T-216/12, EU:T:2015:746, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ebből következik, hogy ez a kereseti kérelem elfogadható.

2. A felperes harmadik kereseti kérelmének elfogadhatóságáról

63 A Bizottság azon az alapon emelt elfogadhatatlansági kifogást a felperes kereseti kérelmével kapcsolatban, hogy az többek között nem felel meg az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) és d) pontjában támasztott feltételeknek.

64 A felperes nem reagált a Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogásra.

65 A Törvényszék emlékeztet arra, hogy a jelen kereset benyújtásának időpontjában alkalmazandó 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében a keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését.

66 E követelmények kielégítése céljából a valamely uniós intézmény által okozott állítólagos károk megtérítésére irányuló keresetlevélnek tartalmaznia kell azokat az elemeket, amelyek lehetővé teszik a felperes által az intézménynek felrótt magatartás meghatározását, azokat az okokat, amelyek alapján a felperes úgy ítéli meg, hogy ok-okozati összefüggés áll fenn a magatartás és az állítólagosan elszenvedett kár között, valamint e kár jellegét és terjedelmét (lásd: 1999. június 15-i Ismeri Europa kontra Számvevőszék ítélet, T-277/97, EU:T:1999:124, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 A jelen ügyben a felperes kártérítés és kamatok megítélésével kapcsolatos harmadik kereseti kérelmét semmiféle érvelés nem támasztja alá, mivel a felperes az említett kereseti kérelemben annak jelzésére szorítkozik, hogy „a nemzetközi jóhírnevében bekövetkezett sérelem és tapasztalt személyzete által egy megalapozatlan dosszié védelmére fordított idő miatt” elszenvedett kár és kamatok megfizetését kéri. Márpedig ezek az állítások a fenti 66. pontban ismertetett három feltétel egyikének sem felelnek meg. Ebből következik, hogy ezt a kereseti kérelmet mint elfogadhatatlant kell elutasítani.

B. Az ügy érdeméről

1. Előzetes észrevételek

68 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen kereset részleges átminősítését követően a Törvényszék feladata vizsgálni egyrészről az EUMSZ 263. cikken alapuló és a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló, a felperes első kereseti kérelmében szereplő kérelmet, másrészről pedig az EUMSZ 272. cikken alapuló, a Bizottság arra történő kötelezésére irányuló, a második kereseti kérelemben szereplő kérelmet, hogy fizesse meg a felperes számára a támogatási szerződések alapján neki járó 49 172,52 euró összegű hátralékos összeget (lásd a fenti 61. pontot).

69 Keresetének alátámasztása céljából a felperes öt jogalapra hivatkozik. Az első jogalap azon alapul, hogy a könyvvizsgálók által alkalmazott könyvvizsgálati standardok soha nem képezték a felek között megállapodás tárgyát. A második jogalap a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel történő közlését jellemző észszerűtlen késedelmen és általánosságban az érintett intézkedéseknek a Bizottság általi nem megfelelő kezelésén alapul. A harmadik jogalap azon alapul, hogy a Bizottság megsértette a rá háruló bizonyítási kötelezettséget. A negyedik jogalap a végleges könyvvizsgálói jelentésekben szereplő hibákon alapul, az első alkalommal a válaszban hivatkozott ötödik jogalap pedig azon alapul, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására.

70 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 263. cikk rendelkezésein alapuló megsemmisítés iránti keresettel kapcsolatban eljáró uniós bíróságnak a Szerződésre vagy az alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezésre, tehát az uniós jogra tekintettel kell értékelnie a megtámadott jogi aktus jogszerűségét. Ezzel szemben az EUMSZ 272. cikk alapján benyújtott keresettel összefüggésben a felperesek csak a szerződéses kikötések vagy a szerződésre alkalmazandó jog megsértését róhatják fel a szóban forgó intézménynek (lásd ebben az értelemben: 2012. szeptember 27-i Applied Microengineering kontra Bizottság ítélet, T-387/09, EU:T:2012:501, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 Ebből következik, hogy a jelen ügyben a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelmet illetően a Törvényszék – mint a jogszerűségi vizsgálat tárgyában eljáró bíróság – a felperesnek kizárólag azokat a jogalapjait és érveit vizsgálhatja, amelyek az EUMSZ 263. cikk értelmében a Szerződésre vagy az alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezésre tekintettel a megtámadott határozat jogszerűségének vitatására irányulnak. Ezzel szemben, ami a felperes második, lényegében egy szerződéses jellegű jogvitával kapcsolatos kereseti kérelmét illeti, a Törvényszék – szerződéses ügyben eljáró bíróságként – kizárólag a támogatási szerződések vagy az azokra alkalmazandó jog megsértésére alapított jogalapokat és érveket vizsgálhatja. Következésképpen ebben a szakaszban egymás után kell megvizsgálni a felperes által felhozott jogalapokat annak meghatározása céljából, hogy mely kereseti kérelemhez kell azokat rendelni.

72 Az első jogalapban a felperes lényegében azzal érvel, hogy a könyvvizsgálók olyan könyvvizsgálati standardokat alkalmaztak, amelyek nem szerepeltek a támogatási szerződésekben, és amelyek ennélfogva nem képezték a felek között megállapodás tárgyát. A megtámadott határozatot emiatt meg kell semmisíteni. A felperes egyúttal azzal érvel, hogy ezzel összefüggésben a megtámadott határozat megsértette a költségvetési rendelet 126. cikke (2) bekezdésének d) pontját, amely előírja, hogy az

elszámolható költségeknek szerepelniük kell a kedvezményezett költségelszámolásában, és azokat a kedvezményezett székhelye szerinti ország alkalmazandó számviteli standardjaival, valamint a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlatával összhangban kell meghatározni.

73 Megjegyzendő, hogy ez a jogalap és az azzal kapcsolatos érvek valójában a szerződő felek pénzügyi kötelezettségeinek meghatározását illetően a támogatási szerződések teljesítésére vonatkoznak, és a támogatási szerződések és a rájuk alkalmazandó jog rendelkezéseinek Törvényszék általi vizsgálatát vonják maguk után. Ebből következik, hogy ezt a jogalapot úgy kell tekinteni, hogy azt a felperes második kereseti kérelmének alátámasztására hozták fel.

74 A második jogalapot illetően elöljáróban meg kell jegyezni, hogy címének szövege a következő: „A vitatott határozatot azon az alapon kell megsemmisíteni, hogy a Bizottság észszerűtlen módon késleltette a végleges könyvvizsgálói jelentések és a későbbi visszafizetési felszólítások közlését”. Ebben a jogalapban a felperes két kifogást hoz fel. Az első kifogást illetően arra az észszerűtlen késedelemre hivatkozik, amellyel a végleges könyvvizsgálói jelentéseket vele közölték, és előadja, hogy ez a késedelem az Európai Unió Alapjogi Chartájának 41. cikkében említett, megfelelő ügyintézés elvének megsértését képezi. Ami a második kifogást illeti, azt rója fel a Bizottságnak, hogy általánosságban nem megfelelően kezelte az érintett intézkedéseket. Az e nem megfelelő kezelésre utaló valószínűsítő körülményekként arra hivatkozik, hogy a Bizottság ezen intézkedések időtartama alatt nem közölte vele a támogatás kérelmezői számára készült útmutató későbbi felülvizsgálatát, amely immár sokkal több információt tartalmaz az elszámolható költségek tárgyában, továbbá arra, hogy a támogatási szerződések különféle stilisztikai hibákat tartalmaznak.

75 Ami a második jogalap első kifogását illeti, azt a második kereseti kérelem alátámasztására felhozott kifogásnak kell tekinteni, amennyiben a felperes azt állítja, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések közlésében bekövetkező késedelem észszerűtlen volt. Mivel ugyanis a könyvvizsgálatok lefolytatását a támogatási szerződések II.20. cikke kifejezetten előírta, ez az állítólagos késedelem a támogatási szerződések teljesítésére vonatkozik. Tekintettel ugyanakkor e jogalap címére, és mivel a felperes kifejezetten a megfelelő ügyintézés elvének – azaz az intézmények igazgatási eljárásaira irányadó általános jogelvnek – a megsértésére hivatkozik, a jelen kifogást egyúttal az első, a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelem alátámasztására felhozott kifogásnak kell tekintetni, amennyiben a felperes azzal érvel, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések közlésében bekövetkező késedelem érintette azt a képességét, hogy a megtámadott határozat elfogadását eredményező, a visszafizetésre irányuló igazgatási eljárás során hatékonyan védekezhessen.

76 Ami a jelen jogalap második kifogását illeti, azt a második kereseti kérelem alátámasztására felhozott kifogásnak kell tekinteni, amennyiben az A támogatási szerződések teljesítésével összefüggésben a Bizottság által tanúsított magatartásra irányul.

77 A harmadik jogalapban a felperes azt rója fel a könyvvizsgálóknak, következésképpen pedig a végleges könyvvizsgálói jelentéseket elfogadó Bizottságnak, hogy nem tettek eleget a rájuk háruló bizonyítási kötelezettségnek. Ez a jogalap a felek között fennálló, szerződéses jellegű jogvitára vonatkozik, és a támogatási szerződések, valamint az azokra alkalmazandó jog Törvényszék általi vizsgálatát vonja maga után. Ebből következik, hogy az említett jogalapot a felperes második kereseti kérelmének alátámasztására felhozott jogalapnak kell tekinteni.

78 A negyedik jogalapban a felperes a végleges könyvvizsgálói jelentésekben szereplő bizonyos hibákra hivatkozik. Ez a jogalap is a felek között fennálló, szerződéses jellegű jogvitára vonatkozik, és a támogatási szerződések, valamint az azokra alkalmazandó jog Törvényszék általi vizsgálatát vonja maga után. Ebből következik, hogy az említett jogalapot a felperes második kereseti kérelmének alátámasztására felhozott jogalapnak kell tekinteni.

79 Végezetül, ami az ötödik jogalapot illeti, azt nyilvánvalóan a felperes első kereseti kérelmének alátámasztására felhozott jogalapnak kell tekinteni, amennyiben az azon alapul, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására.

80 Annak meghatározását követően, hogy a felperes által hivatkozott jogalapokat mely kereseti kérelemhez kell rendelni, a felperes első és második kereseti kérelmének érdemi vizsgálatát kell elvégezni. Először a második kereseti kérelmet kell vizsgálni. A megtámadott határozat ugyanis – amelynek megsemmisítését az első kereseti kérelemben kérik – végrehajthatóvá minősíti a Bizottság részéről a felperessel szemben állítólagosan fennálló szerződéses követelést. Márpedig a második kereseti kérelemben a Törvényszéket arra kérik, hogy hozzon határozatot e szerződéses követelés fennállásáról és összegéről. Amennyiben a megtámadott határozatnak a szerződéses követelés fennállásával és összegével kapcsolatos tényleges alapját a második kereseti kérelemmel kell vizsgálni, ebből egyrészről az következik, hogy e kereseti kérelem vizsgálatát meg kell előznie az első kereseti kérelem vizsgálatának, másrészről pedig az, hogy a Törvényszék által a második kereseti kérelem vizsgálatával összefüggésben elvégzett értékeléseket az első kereseti kérelem vizsgálata során figyelembe kell venni a megtámadott határozat jogszerűségének felülvizsgálata céljából (lásd ebben az értelemben: 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélet, T-216/12, EU:T:2015:746, 72. pont; 2016. november 9-i Trivisio Prototyping kontra Bizottság ítélet, T-184/15, nem tették közzé, EU:T:2016:652, 65. és 119. pont).

2. A második kereseti kérelemről

81 Emlékeztetni kell arra, hogy a felperes második kereseti kérelmének alátámasztására felhozottnak tekintendő jogalapok az első, a második, a harmadik és a negyedik jogalap. A harmadik jogalap vizsgálatával kell kezdeni, majd a negyedik és az első jogalap, végezetül a második jogalap vizsgálatát kell elvégezni. Elöljáróban pontosítani kell a Törvényszék hatáskörét és azt a jogot, amelynek tükrében a fent említett jogalapokat vizsgálni kell.

a) Előzetes észrevételek

1) A Törvényszék hatásköréről

82 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 272. cikk értelmében a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az Unió által vagy nevében kötött közjogi vagy magánjogi szerződésekben foglalt választottbírósági kikötés alapján határozatot hozzon. Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése értelmében a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel első fokon az EUMSZ 272. cikkben említett keresetek elbírálására.

83 A jelen ügyben a támogatási szerződések I.9. cikkének második bekezdését elegendően tágan fogalmazták meg ahhoz, hogy a Törvényszéket felruházzák a felperes második kereseti kérelmének elbírálására irányuló hatáskörrel. A felek ráadásul nem vitatják a Törvényszéknek ezt a hatáskörét.

2) A jogvitára alkalmazandó jogról

84 Amennyiben az EUMSZ 272. cikk szerinti választottbírósági kikötéssel összefüggésben fordulnak a Törvényszékhez, a Törvényszék a jogvitát a szerződésre alkalmazandó anyagi jog alapján köteles elbírálni (2016. február 4-i Isotis kontra Bizottság ítélet, T-562/13, nem tették közzé, EU:T:2016:63, 51. pont).

85 A jelen ügyben a támogatási szerződések I.9. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a szerződésekre alkalmazandó anyagi jog elsődlegesen az uniós jog, másodlagosan pedig a támogatásokra vonatkozó belga jog. Ezen utóbbi tekintetében megjegyzendő, hogy amennyiben a támogatási szerződések tárgyát

képező támogatások az uniós költségvetésből finanszírozott és a Bizottság által nyújtott támogatások, azok nem tartoznak a belga jog belga közigazgatási hatóságok által nyújtott támogatásokra vonatkozó különös szabályainak hatálya alá. A jelen ügyben alkalmazandó diszpozitív jellegű szabályok tehát kizárólag az általános kötelmi jogi és a belga kötelmi jogi szabályok lehetnek, amelyek célja az uniós szintű szabályok esetleges hiányának orvoslása.

86 A belga polgári törvénykönyv 1134. cikkének első bekezdése előírja, hogy „a jogszerűen létrejött szerződések jogilag kötelező erővel bírnak az abban részes felekre nézve”, második bekezdése pedig, hogy „[e]zeket nem lehet visszavonni, kivéve közös megegyezés alapján, vagy ha azt a törvény lehetővé teszi”.

87 A belga polgári törvénykönyv 1134. cikkének harmadik bekezdése emellett előírja, hogy a szerződések teljesítése során jóhiszeműen kell eljárni. Ugyanezen törvénykönyv 1135. cikke előírja, hogy „[a] szerződések nemcsak a bennük kifejezetten előírtak, hanem minden más teljesítésére is köteleznek, ami a szerződés jellegének megfelelően a méltányosságból, a forgalmi szokásokból vagy a törvényből következik”. Ez a cikk tehát a szerződések jóhiszemű teljesítésének elvét is kifejezi.

88 A belga polgári törvénykönyv 1156. cikke ezen elvnek a szerződések értelmezésére való alkalmazását ábrázolja. Ugyanis akként rendelkezik, hogy „[a] szerződésekben a szerződő felek közös szándékát kell feltárni, nem lehet a szerződések szó szerinti értelménél megállni”.

89 Szerződés teljesítéséből eredő jogvita esetén a bizonyítási teherre a belga polgári törvénykönyv 1315. cikke az irányadó, amelynek értelmében a kötelezettség fennállását annak kell bizonyítania, aki annak teljesítését követeli. Fordított esetben: annak, aki azt állítja, hogy a kötelezettség alól mentesült, igazolnia kell a kifizetést, vagy azt a körülményt, amely a kötelezettségének megszűnéséhez vezetett.

90 Pontosítani kell azt is, hogy az eljárási szabályzat szabályozza a második kereseti kérelem vizsgálatával kapcsolatos eljárást, amellyel összefüggésben a Törvényszék szerződéses ügyben eljáró bíróságként lép fel azon általánosan elfogadott jogelv alapján, amely szerint minden bíróság a saját eljárási szabályait alkalmazza (lásd ebben az értelemben: 2012. június 13-i Insula kontra Bizottság ítélet, T-246/09, nem tették közzé, EU:T:2012:287, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

b) A harmadik, a Bizottságra háruló bizonyítási kötelezettség általa történt megsértésére alapított jogalapról

91 A harmadik jogalapban a felperes azt állítja, hogy a könyvvizsgálók bizonyítékok szolgáltatása nélkül zártak ki számos kiadást, valamint hogy egyszerű következtetéseket alkalmaztak. Állításaira példaként a könyvvizsgálóknak azokat a következtetéseit hozza fel, amelyek a C támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben az X szakértő tevékenységeivel kapcsolatban bejelentett kiadásokra vonatkoznak. Ebből arra következtet, hogy a Bizottság – mivel jóváhagyta ezeket a következtetéseket – megsértette a bizonyítási teher alapvető és egyetemes elvét, amely szerint a valamely állítást megfogalmazó félnek kell azt releváns bizonyítékokkal alátámasztania.

92 A Bizottság vitatja a jelen jogalap megalapozottságát.

93 Emlékeztetni kell arra, hogy az Unió pénzügyi támogatásaira irányadó alapvető elv szerint az Unió csak a ténylegesen felmerült költségekre adhat támogatást. Ebből az elvből az következik, hogy annak bizonyítása, hogy valamely projekt megvalósításra került, önmagában még nem elegendő a konkrét támogatás nyújtásának igazolására. A támogatás kedvezményezettjének azt is bizonyítania kell, hogy az érintett támogatást odaítélő határozatban rögzített feltételeknek megfelelően teljesítette a bejelentett kifizetéseket, mivel csak a megfelelően igazolt költségek minősülhetnek elszámolhatónak. Alapvető kötelezettségvállalásai közé tartozik, hogy betartsa a rögzített pénzügyi feltételeket, ami ezért a

pénzügyi támogatás odaítélésének is feltétele (2014. október 24-i Technische Universität Dresden kontra Bizottság ítélet, T-29/11, EU:T:2014:912, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

94 A fenti 93. pontban felidézett elvet tükrözik a támogatási szerződéseknek a finanszírozás nyújtásának részletes szabályaival kapcsolatos rendelkezései. Ily módon – emlékeztetésképpen – az említett szerződések I.6 és II.15.4. cikke értelmében a koordinátornak az intézkedés befejezését követően be kellett nyújtania a Bizottságnak a ténylegesen felmerült elszámolható költségekről szóló pénzügyi kimutatást és az intézkedés bevételeit és kiadásait tartalmazó, teljes, összesítő kimutatást. Az e szerződések II.15.4. cikkében említett dokumentumok alapján határozza meg a Bizottság – ugyanezen szerződések II.17. cikkének megfelelően és a szóban forgó szerződések II.20. cikke alapján elvégzett könyvvizsgálat keretében később megkapott információkra is figyelemmel – a támogatás végleges összegét.

95 Arra is emlékeztetni kell, hogy a támogatási szerződések II.20.3. cikke értelmében a Bizottság könyvvizsgálatot végezhet a támogatás felhasználására vonatkozóan, e könyvvizsgálat eredményei pedig a Bizottság általi visszakövetelésére vonatkozó határozatokat is eredményezhetnek. Az említett szerződések II.20.1 és II.20.4. cikke egyébként előírja a támogatás kedvezményezettjeinek azon kötelezettségét, hogy a Bizottság és az általa felhatalmazott személyek részére biztosítsák az annak vizsgálatához szükséges bármely információt, hogy az intézkedést e szerződéseknek megfelelően hajtották végre.

96 Az uniós bíróság úgy vélte, hogy a könyvvizsgálat végső következtetéseit és az azok alapjául szolgáló elemek összességét a Bizottság rendelkezésére álló bizonyítékokként kell elemezni a szerződésen alapuló felelősség megállapítása iránti, a Törvényszék előtti esetleges kereset céljából (2015. szeptember 8-i Amitié kontra Bizottság ítélet, T-234/12, nem tették közzé, EU:T:2015:601, 136. pont). Analógia útján meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a végleges könyvvizsgálói jelentések képezik a Bizottság támogatási szerződések teljesítésével kapcsolatos állításainak alátámasztására szolgáló bizonyítékokat.

97 Ezen elvek tükrében kell vizsgálni a felperes azon különös kifogását, amely az X szakértő C támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben végzett tevékenységeivel kapcsolatos bizonyos kiadások elutasítására vonatkozik.

98 A C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésből kitűnik, hogy a könyvvizsgálók – a felperes tevékenységeinek a felperes honlapján szereplő leírására hivatkozva – megállapították, hogy X szakértő 2009. február 13-án egy másik intézkedés keretében képzésen vett részt Törökországban. A felperes azonban azt jelentette be, hogy ugyanezen a napon X szakértő teljes munkaidőben a C támogatási szerződésben említett intézkedésen dolgozott. A könyvvizsgálók elutasították az ezzel a nappal kapcsolatos és 450 eurót kitevő költségeket.

99 A C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésből az is kitűnik, hogy a könyvvizsgálók vizsgálták, hogy 2009. február 13. napjának az említett intézkedés címén történő kiszámlázását eredményező hiba egyszeri hibát képez-e, vagy pedig hogy az más napokat is érint. Ennélfogva arra kérték a felperest, hogy közölje velük az általa elvégzett más intézkedésekkel kapcsolatos pénzügyi jelentések kivonatait, és különösen a közreműködő személyzetre vonatkozó információkat és munkaidő-beosztásukat, mivel a cél a C támogatási szerződésben említett intézkedésben közreműködő személyek által kiszámlázott órák száma pontosságának – összehasonlítás révén történő – vizsgálata volt. A felperes azon az alapon tagadta meg a kért információ nyújtását, hogy az nem tartozik a szóban forgó könyvvizsgálat hatálya alá.

100 Mivel a felperes nem közölte a kért dokumentációt, a könyvvizsgálók arra a következtetésre jutottak, hogy nem lehetséges annak megerősítése, hogy az X szakértő szolgáltatásai tekintetében bejelentett költségek 21 445,45 euró összegű (és a bejelentett 39 munkanapnak megfelelő) fennmaradó része

kizárólag a C támogatási szerződésben említett intézkedésre vonatkozott. Ennélfogva fenntartásukat fejezték ki e támogatások elszámolhatóságát illetően. Ugyanezen az alapon a könyvvizsgálók fenntartásukat fejezték ki az Y szakértő által 22 824,77 euró összegben nyújtott szolgáltatások tekintetében bejelentett költségek elszámolhatóságával kapcsolatban is. Így a könyvvizsgálók részéről fenntartás tárgyát képező bejelentett költségek összege 44 270,22 eurót tett ki.

101 A C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésből az is kitűnik, hogy a könyvvizsgálók fent említett fenntartásait a következő körülmények támasztották alá. Elsősorban, a könyvvizsgálók megállapították, hogy a felperes két társtulajdonosa, X és Y szakértő részére kifizetett 2009. évre vonatkozó díjak 81%-a és a 2010. január és június közötti időszakra vonatkozó díjak 100%-a az érintett intézkedésekkel összefüggésben bejelentett szolgáltatásaikra vonatkozik, annak ellenére, hogy ezen időszakok során még folyamatban voltak más olyan intézkedések, amelyekben a felperes részt vett. Másodsorban, a könyvvizsgálók megállapították, hogy a felperes számviteli nyilvántartási rendszere nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy mely személyzeti költségek mely intézkedésnek felelnek meg. Harmadsorban megállapították, hogy a benyújtott munkaórajegyzékek nem tartalmazzák részletesen a személyzet, illetve a szakértők tevékenységeit és óraszámát, valamint hogy azokban kizárólag az intézkedésre elszámolt munkaidő szerepel.

102 A C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentést közlő, 2013. június 10-i levelében a Bizottság jelezte a felperesnek, hogy az X és Y szakértő szolgáltatásaival kapcsolatos összesen 44 270,22 eurót kitevő és a könyvvizsgálók részéről fenntartás tárgyát képező költségeket akkor lehet elszámolhatónak tekinteni, ha a felperes egy hónapon belül átadja a könyvvizsgálók által kért dokumentációt. A felperes ezt a dokumentációt nem adta át, a fent említett költségeket pedig mint nem elszámolható költségeket a Bizottság véglegesen elutasította.

103 Tekintettel az Unió pénzügyi támogatásaira irányadó, az uniós támogatás kedvezményezettjére háruló bizonyítási teherrel kapcsolatos alapvető elvre (lásd a fenti 93. pontot), a fenti 96. pontban szereplő megfontolásra, valamint arra, hogy az iratokból nem tűnik ki és nem is állítják, hogy a könyvvizsgálók és a Bizottság rosszhiszeműen jártak el, meg kell állapítani, hogy a könyvvizsgálók konkrét ténymegállapításaival szembesülő felperes feladata volt benyújtani azokat a bizonyítékokat, amelyek igazolják, hogy az X és Y szakértő szolgáltatásaival kapcsolatban bejelentett költségek megfelelnek a támogatási szerződések II.14.1. cikkében támasztott elszámolhatósági feltételeknek, továbbá különösen, hogy azok az említett szerződések tárgyára vonatkoznak és szükségesek az e szerződések tárgyát képező intézkedések megvalósításához.

104 Márpedig meg kell állapítani, hogy a felperes sem a pert megelőző eljárásban, sem a Törvényszék előtt nem terjesztett elő semmiféle ilyen bizonyítékot.

105 A Törvényszék előtt a felperes azzal érvel, hogy a könyvvizsgálók következtetéseit nem támasztották alá bizonyítékok. A felperes példaként X szakértő esetére hivatkozik, és azt állítja, hogy a könyvvizsgálók – az általa bejelentett összesen 40 nap kizárása céljából – nem voltak jogosultak a 2009. február 13-át illetően elkövetett hibára támaszkodva következtetéseket alkalmazni, hanem bizonyítaniuk kellett volna, hogy a többi 39 nap egyike sem kizárólag a C támogatási szerződésben említett intézkedésre vonatkozott.

106 Ezt az érvelést el kell utasítani, amennyiben az ellentétes a bizonyítási teher jelen ügyben meghatározott megosztásával. Még közelebbről: a könyvvizsgálók konkrét valószínűsítő körülményekkel szolgáltak azon kockázat fennállására vonatkozóan, hogy a C támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben az X és Y szakértő tekintetében bejelentett munkanapok nem felelnek meg az említett szerződés II.14.1. cikkében támasztott elszámolhatósági feltételeknek (lásd a fenti 98–101. pontot). Ennélfogva a felperes feladata volt bizonyítékokkal igazolni, hogy tiszteletben tartották ezeket az elszámolhatósági feltételeket, amit nem tett meg. Következésképpen a költségek elszámolhatatlanságának – konkrét valószínűsítő körülményekkel alátámasztott és bizonyítékokkal meg

nem döntött – vélelme alapján a Bizottság megalapozottan fogadta el érvényesnek az X és Y szakértő ezen intézkedés keretében elvégzett munkájával kapcsolatos valamennyi költség kizárását (lásd ebben az értelemben: 2013. december 12-i Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung kontra Bizottság ítélet, T-171/08, nem tették közzé, EU:T:2013:639, 155. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

107 A felperes azzal is érvel, hogy ha a könyvvizsgálók érvelése alapján az X és Y szakértő tekintetében bejelentett valamennyi napot el kellene utasítani, az azt jelentené, hogy a felperes által elvégzett munka belső és önkéntes volt, és arra bármiféle szakértő közreműködése nélkül került sor. Egy ilyen következtetés paradox lenne, figyelemmel az említett munka terjedelmére és minőségére.

108 Ezt az érvelést a fenti 93. pontban kifejtett elvre tekintettel el kell utasítani, amely elv szerint annak bizonyítása, hogy valamely projekt megvalósításra került, önmagában még nem elegendő a konkrét támogatás nyújtásának igazolására. A támogatás kedvezményezettjének azt is bizonyítania kell, hogy az érintett támogatást odaítélő határozatban rögzített feltételeknek megfelelően teljesítette a bejelentett kifizetéseket, mivel csak a megfelelően igazolt költségek minősülhetnek elszámolhatónak. Ebből következik, hogy a jelen ügyben az, hogy a C támogatási szerződésben említett intézkedés megvalósult, mégpedig jó eredményekkel, nem elegendő az X és Y szakértő tekintetében bejelentett költségek elszámolható költségekként való elfogadásához. Emellett arra is szükség van, hogy a többek között az említett szerződés II.14.1. cikkében előírt elszámolhatósági feltételeket tiszteletben tartották.

109 A válaszban a felperes előterjeszti kiegészítő érveit, amelyeket többek között a bizonyítási teher jelen ügyben való megosztásával kapcsolatos elvek alapján szintén el kell utasítani.

110 2009. február 13. napját illetően a felperes előadja, hogy X szakértőnek a törökországi képzésen való részvétele nem azt jelentette, hogy azon a napon nem tudott dolgozni a C támogatási szerződésben említett intézkedésen. A képzésen való részvétel – a felperes szerint – azt sem jelentette, hogy X szakértő nem képes helytálló számviteli nyilvántartást vezetni.

111 A felperes hozzáfűzi, hogy X szakértő aláírta a végleges pénzügyi dokumentumokban a megkövetelt munkaórajegyzéket, valamint hogy a számlákat és a kifizetésre vonatkozó igazolásokat átadták a Bizottságnak. Ennélfogva az a kérdés merül fel a felperesben, hogy mely más bizonyítékokra van szüksége a Bizottságnak, figyelemmel arra is, hogy a munkát elvégezték.

112 A felperes egyébként annak állításával igazolja, hogy megtagadta a könyvvizsgálók által kért dokumentumok átadását, hogy a könyvvizsgálóknak egyáltalán nem állt jogukban elvégezni valamennyi számlájának vizsgálatát, valamint hogy a dokumentumok átadásának megtagadása nem igazolhatja a költségek nem elszámolhatóként történő elutasítását.

113 Mindenekelőtt, 2009. február 13-át illetően emlékeztetni kell arra a nem vitatott körülményre, hogy X szakértő ezen a napon olyan képzésen vett részt Törökországban, amelynek semmi köze nem volt a C támogatási szerződésben említett intézkedéshez, valamint hogy az említett szakértő ezen a napon nyújtott szolgáltatásaival kapcsolatos költségeket mégis erre az intézkedésre jelentették be, mivel a felperes azt jelentette be, hogy aznap ez a szakértő teljes munkaidőben ezen az intézkedésen dolgozott. Tekintettel erre a konkrét, a könyvvizsgálók által előterjesztett valószínűsítő körülményre, amely szerint e költségeknek a szóban forgó szakértő tekintetében az említett napra történő felszámítása nem felel meg a valóságnak, a felperesnek kellett bizonyítania, hogy ugyanez a szakértő – annak ellenére, hogy aznap Törökországban képzésen vett részt – a szóban forgó napon ténylegesen teljes munkaidőben ezen az intézkedésen dolgozott.

114 Márpedig a felperes nem tett eleget a rá háruló bizonyítási tehernek. A könyvvizsgálókhoz hasonlóan ugyanis meg kell állapítani, hogy a felperes által hivatkozott és a Törvényszékhez pervezető intézkedés keretében benyújtott számlák és munkaórajegyzékek nem teszik lehetővé a tényleges helyzet, ekként pedig az X szakértő tekintetében bejelentett költségek elszámolhatóságának megállapítását. A

benyújtott számlák mindössze az említett szakértő által a felperes részére egy adott időszakra kiszámlázott összeget mutatják, ugyanakkor nem pontosítják sem az érintett intézkedést, sem az e szakértő által elvégzett munkákat. A benyújtott munkaórajegyzékek kizárólag az ugyanezen szakértő által egy adott napon a szóban forgó intézkedéssel eltöltött munkaidőt jelzik, de nem szolgálnak részletekkel a szakértő tevékenységeivel és az egyes tevékenységekkel összefüggésben eltöltött idővel kapcsolatban. A felperes egyébként nem vonta kétségbe a könyvvizsgálók azon megállapításait, amelyek szerint egyrészről átfedés volt több olyan intézkedés között, amelyekben a felperes részt vett, másrészről pedig, hogy a felperes számviteli nyilvántartási rendszere nem tette lehetővé annak meghatározását, hogy a személyzet mely költségei mely intézkedésnek felelnek meg (lásd a fenti 101. pontot). E körülmények között meg kell állapítani, hogy a felperes sem 2009. február 13., sem a többi 39 nap tekintetében bizonyította a szóban forgó szakértő által a C támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben bejelentett költségek ténylegességét, ekként pedig azok elszámolhatóságát.

115 Ezután a felperesnek azon állításait illetően, amelyek arra vonatkoznak, hogy megtagadta bizonyos dokumentumok könyvvizsgálók részére történő átadását (lásd a fenti 112. pontot), megjegyzendő, hogy azok nem a felperes számláinak könyvvizsgálatát kérték, amint azt a felperes állítja. A könyvvizsgálók más olyan intézkedésekkel kapcsolatos pénzügyi beszámolók vizsgálatát kívánták elvégezni, amelyekben a felperes a szóban forgó három intézkedéssel párhuzamosan vett részt, azzal a céllal, hogy összevethessék az X szakértő időbeosztásával kapcsolatban a felperes által szolgáltatott információkat. Amint azt a Bizottság megjegyzi, a könyvvizsgálók célja nem az volt, hogy vizsgálják felperes általános számviteli nyilvántartását, hanem az, hogy lehetőséget biztosítsanak a felperes számára, hogy bizonyítsa a könyvvizsgálat tárgyát képező C támogatási szerződésben említett intézkedésre vonatkozó nyilatkozatainak valóságtartalmát. Ebből következik, hogy a felperes érvelése nem releváns, mivel az a könyvvizsgálók kérésének téves értelmezésén alapul. Mindenesetre ez az érvelés nem kérdőjelezheti meg azt a következtetést, amely szerint a felperes nem tett eleget a rá háruló bizonyítási tehernek.

116 A fenti megfontolások alapján a jelen jogalapot el kell utasítani.

c) A negyedik, a végleges könyvvizsgálói jelentésekben szereplő hibákra alapított jogalapról

117 A felperes azzal érvel, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések számos lényeges és nyilvánvaló eljárási hibát tartalmaznak. Ezzel összefüggésben öt kifogást hoz fel, amelyeket egymás után kell vizsgálni.

118 A Bizottság vitatja ezeket a kifogásokat.

1) A könyvvizsgálók szakértelmének szintjéről

119 A felperes azzal érvel, hogy a könyvvizsgálók nem rendelkeztek a munka minőségének és az általa végzett tevékenységek szükségszerű jellegének vitatásához szükséges szakértelemmel, valamint hogy lényegében – a bejelentett órák szükségszerűségének értékelése céljából – a szóban forgó támogatások megszerzése céljából általa benyújtott javaslatokban említett óraszámokra kellett volna támaszkodniuk.

120 A felperes egyebekben azt állítja, hogy az A támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés bizonyos szakaszaiban a könyvvizsgálók jelezték, hogy nem tudnak következtetéseket kialakítani a költségeknek az ezen intézkedésekkel kapcsolatos tevékenységek tekintetében fennálló relevanciájára vonatkozóan. Véleménye szerint az, hogy a könyvvizsgálók elismerték, hogy nem tudnak ilyen következtetéseket kialakítani, már önmagában, *prima facie* bizonyítja, hogy nem teljesítették a rájuk háruló bizonyítási terhet.

121 A felperesnek a könyvvizsgálók szakértelmére vonatkozó érvelését el kell utasítani.

122 Ami a könyvvizsgálók szakértelmét illeti, egyetlen irat alapján sem lehet kétségbe vonni, hogy rendelkeztek a támogatási szerződések előírásainak tükrében a felperes által bejelentett költségek elszámolhatóságának vizsgálatához szükséges képzettséggel. Ezen túlmenően a felperes tévesen állítja, hogy a könyvvizsgálóknak a szóban forgó támogatások megszerzése céljából általa benyújtott javaslatokban említett óraszámokra kellett volna támaszkodniuk. Elegendő ugyanis megjegyezni, hogy az említett szerződések II.17.1. cikkével összefüggésben értelmezett II.15.4. cikkéből kitűnik, hogy a támogatás összege csak azt követően válik véglegessé, hogy a Bizottság elfogadta a fent említett II.15.4. cikk értelmében a felperes által benyújtott dokumentumokat, a későbbiekben az e szerződések II.20. cikke alapján elvégzett könyvvizsgálat révén szerzett információk sérelme nélkül. Ily módon a szóban forgó szerződések tárgyát képező három támogatás megszerzése céljából a felperes által benyújtott javaslatokban említett órák tulajdonképpen mindössze olyan becslések, amelyek egyáltalán nem akadályozzák a bejelentett költségek elszámolhatóságának könyvvizsgálók általi ellenőrzését.

123 A felperesnek a fenti 120. pontban ismertetett érvelését illetően meg kell jegyezni, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések több szakaszában a könyvvizsgálók arra a következtetésre jutottak, hogy nem tudnak dönteni a felperes által bejelentett költségek elszámolhatóságáról, valamint hogy ezt annak lehet betudni, hogy a felperes nem nyújtotta be a szükséges információkat, így pedig nem bizonyította a bejelentett költségek elszámolhatóságát. Ebből következik, hogy a könyvvizsgálóknak a fent említett döntésképtelensége nem a hozzáértésük állítólagos hiányának volt betudható, valamint hogy ez nem bizonyítja a bizonyítási teher megsértését. A harmadik jogalap vizsgálata során a Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügy körülményei között lényegében a felperesnek kellett bizonyítania a bejelentett költségek elszámolhatóságát.

124 A felperes első kifogását ennélfogva el kell utasítani.

2) A munkaórajegyzékekről

125 A felperes azzal érvel, hogy a Bizottság hibát követett el, amikor úgy vélte, hogy az általa alkalmazott szakértőknek munkaórajegyzékeket kellett volna kitölteniük. Véleménye szerint a támogatási szerződések nem írnak elő ilyen feltételt, és nem határozzák meg pontosan az információknak azt a típusát, amelyet e jegyzékeknek tartalmazniuk kellett.

126 Ezt a kifogást szintén el kell utasítani. A támogatási szerződések ugyan nem írják elő az érintett intézkedésekben közreműködő személyzet által kitöltött munkaórajegyzékek révén bejelentett költségek elszámolhatóságának bizonyítására irányuló kötelezettséget a felperesre nézve. Az említett szerződések II.14.1. cikke azonban előírja, hogy a bejelentett költségeknek azonosíthatóknak és ellenőrizhetőknek kell lenniük, a bizonyítási eszközök megválasztását a felperesre bízza. Amint azt a Bizottság helytállóan megjegyzi, a munkaórajegyzékek a költségek elszámolhatósága bizonyításának egyik eszközét képezik.

127 A végleges könyvvizsgálói jelentésekből egyébként nem tűnik ki, hogy a könyvvizsgálók arra alapították következtetéseiket, hogy a felperes nem nyújtott be munkaórajegyzékeket. A könyvvizsgálók következtetéseiket mindenesetre több valószínűsítő körülményre alapították. E valószínűsítő körülmények körében megjegyezték, hogy a benyújtott munkaórajegyzékek nem részletezik az elvégzett tevékenységeket és a személyzet vagy a szakértők által az egyes tevékenységekre fordított időt. A könyvvizsgálók más hiányosságokra is rámutattak, például arra, hogy a felperes számviteli nyilvántartási rendszere nem teszi lehetővé a személyzeti költségek és a felperes által megtett intézkedések összekapcsolását, ami ily módon a kettős számlázás kockázatát vonta maga után. A könyvvizsgálók így a kettős számlázás több esetét tárták fel (lásd például az A támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben az F 13, az F 21, az F 27, az F 30 és az F 34 rovatokban szereplő költségeket).

128 A fentiekből következik, hogy a könyvvizsgálók nem azért javasolták bizonyos költségek nem elszámolható költségekként való elutasítását, mert a felperes nem nyújtott be munkaórajegyzékeket, vagy mert a jegyzékek nem voltak kellően pontosak, hanem mert nem bizonyította az érintett intézkedések tekintetében bejelentett költségek elszámolhatóságát.

129 Ennélfogva a jelen kifogást el kell utasítani.

3) A B és a C támogatási szerződésben említett intézkedésekkel összefüggésben a számlázás és a kifizetés késedelméről

130 A felperes azt rója fel a könyvvizsgálóknak, hogy a B és a C támogatási szerződésben említett intézkedésekkel összefüggésben azon az alapon utasítottak el bizonyos személyzeti költségeket, hogy az ezekkel kapcsolatos számlákat a végleges jelentés Bizottságnak történt benyújtását követően fizették ki. Véleménye szerint a támogatási szerződések csak azt írják elő, hogy a költségeknek a szóban forgó intézkedés időtartama alatt kell keletkezniük, továbbá hogy azok nem szabályozzák azt az időpontot, amikor a kifizetéseket teljesíteni kell. A jelen ügyben – noha a kifizetéseket a B és a C támogatási szerződésben említett intézkedések megvalósítását követően teljesítették – a költségek ezen intézkedések időtartama alatt keletkeztek, amint azt a kiállított számlákon szereplő időpontok bizonyítják. A felperes szerint, ha a Bizottság az elszámolható költségek minősítését az egy adott időpont előtt keletkezett és kifizetett költségekre kívánná korlátozni, azt a támogatási szerződésekben kellett volna pontosítania.

131 Ezt a kifogást is el kell utasítani, mivel az nem a B és a C támogatási szerződésben említett intézkedésekkel összefüggésben bejelentett bizonyos költségek elutasítása indokainak a könyvvizsgálók általi pontos ismertetésén alapul.

132 A B támogatási szerződésben említett intézkedést illetően, amint az az ezen intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésből kitűnik (5.2.1 5 pont), a könyvvizsgálók 82 000 euró összegű, négy szakértő munkájával kapcsolatos költségeket utasítottak el a következők alapján. Általánosságban a könyvvizsgálók megállapították, hogy ezeket a költségeket nyilvántartásba vették a felperes számviteli nyilvántartási rendszerében és lényegében a végleges jelentés Bizottságnak történt benyújtásának időpontja, azaz 2010. augusztus 4. után fizették ki. A könyvvizsgálók azt is megjegyezték, hogy nem kapták meg az érintett szakértőkkel kötött szerződéseket, valamint hogy – amint az a felperes és a Bizottság között sorra kerülő levélváltásból kitűnik – a munkaórajegyzékeket az említett intézkedés végét követően, a Bizottság kérése nyomán töltötték ki, ami kételyeket ébreszt a nyilvántartásba vett órák megbízhatóságát illetően. E megfontolások alapján a könyvvizsgálók arra a következtetésre jutottak, hogy nem áll fenn elegendő bizonyíték annak igazolására, hogy a fent említett költségek a szóban forgó intézkedés időtartama során keletkeztek.

133 A könyvvizsgálók a későbbiekben részletezték a B támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésben szereplő, az azon négy szakértő mindegyikének helyzetével kapcsolatos általános megjegyzéseket, akikre vonatkozóan költségeket jelentettek be az említett intézkedések keretében. A felperes két társtulajdonosának egyikét, Y szakértőt illetően például a könyvvizsgálók összesen 18 000 euró költség elutasítását javasolták azon az alapon, hogy a számlát 2011-ben keltezték és vették nyilvántartásba a felperes számviteli nyilvántartásában, valamint 2011. január 10-én fizették ki, azaz lényegében azt követően, hogy a felperes 2010. augusztus 4-én benyújtotta a végleges jelentést. Azt is megjegyezték, hogy semmilyen bizonyíték nem áll fenn arra nézve, hogy az e szakértő által nyújtott szolgáltatásokra az intézkedés időtartama alatt került sor, megjegyezték továbbá, hogy az említett szolgáltatásokat első alkalommal a felperes által a Bizottságnak 2010. október 27-én benyújtott felülvizsgált végleges jelentésben vették nyilvántartásba.

134 Ugyanilyen értelmű megjegyzéseket tettek azon három másik szakértővel kapcsolatban is, akikre vonatkozóan költségeket jelentettek be a B támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben.

135 Ezeket a B támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentésben szereplő tényezőket a felperes – aki a fenti 130. pontban ismertetett általános érvelésre szorítkozik – nem vitatta.

136 A fenti tényezőkből következik, hogy a B támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben bejelentett bizonyos szakértői kiadások elutasítása nem kizárólag azon alapult, hogy a kapcsolódó számlákat a végleges jelentés benyújtását követően fizették ki, amint azt a felperes pontatlanul állítja, hanem az olyan nem vitatott tényezők összességén alapult, amelyek konkrétan vonták kétségbe a bejelentett költségek elszámolható jellegét, közelebbről pedig az intézkedés időtartama alatt a bejelentett költségeknek a támogatási szerződések II.14.1. cikkének negyedik franciabekezdésében megkövetelt keletkezését.

137 Amint azt ugyanis a Bizottság helytállóan megjegyzi, jogszerűen lehet komolyan kétségbe vonni azokat a kiadásokat, amelyeket a végleges jelentés benyújtását követően számláztak ki és tüntettek fel a felperes számviteli nyilvántartásában. Egyebekben – amint azt a Bizottság hangsúlyozza – nehezen érthető, hogy a felperes számviteli nyilvántartásában még nem feltüntetett számla hogyan szerepelhet a Bizottságnak benyújtott végleges jelentésben, amely – a támogatási szerződések II.15.4. cikke értelmében – magában foglalja a bevételeket és kiadásokat tartalmazó, teljes, összesítő kimutatást.

138 A C támogatási szerződésben említett intézkedést illetően az ezen intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés 5.2.1 4 pontjából kitűnik, hogy Z szakértő összesen 14 800 euró összeget számlázott ki. A szóban forgó számlán a 2010. június 9-i időpont szerepelt, a költségeket azonban 2010. szeptember 30-án vették nyilvántartásba a felperes számviteli nyilvántartási rendszerében és 2010. október 19-én fizették ki, azaz jóval a végleges jelentés Bizottság részére történt benyújtásának időpontja (2010. július 21.) után, valamint az után, hogy a Bizottság 2010. augusztus 24-én tudatta a felperessel, hogy el fogja utasítani az általa bejelentett valamennyi személyzeti költséget. A könyvvizsgálók azt is megjegyezték, hogy nem kapták meg a felperes és a szakértő között létrejött szerződést, valamint hogy – amint az a felperes és a Bizottság között sorra került levélváltásból kitűnik – a munkaórajegyzékeket az intézkedés vége után, a Bizottság kérése nyomán töltötték ki. A könyvvizsgálók egyebekben megjegyezték, hogy nem áll fenn elegendő bizonyíték 37 munkanap szakértő általi kiszámlázásának alátámasztására, valamint hogy az előterjesztett bizonyítékok csak 11 nap kiszámlázását igazolják. A könyvvizsgálók arra a következtetésre jutottak, hogy a felperesnek magyarázattal és további bizonyítékokkal kell szolgálnia azzal a céllal, hogy igazolja az általa kiszámlázott napok teljes számát és a számlának a számviteli rendszerben való nyilvántartásba vételével kapcsolatban bekövetkező késedelmet, átmenetileg pedig a szakértő által kiszámlázott 26 munkanappal kapcsolatos költségek, azaz 10 400 euró (26 nap x 400 euró) nem elszámolhatóként való elutasítását javasolták.

139 Megjegyzendő, hogy a felperes semmilyen bizonyítékkal nem szolgált sem a pert megelőző eljárásban, sem a Törvényszék előtt azzal a céllal, hogy megkérdőjelezze a könyvvizsgálóknak a C támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés 5.2.1 4 pontjában szereplő megállapításait.

140 A B támogatási szerződésben említett intézkedés tekintetében megállapítottakhoz hasonlóan meg kell jegyezni, hogy a C támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben a szóban forgó szakértő bizonyos költségeinek elutasítására nem csak amiatt került sor, hogy a számláját a végleges jelentés Bizottságnak való benyújtásának időpontját követően fizették ki, hanem az olyan tényezők összességén alapult, amelyek konkrétan vonták kétségbe a bejelentett költségek elszámolható jellegét.

141 A fenti megfontolások alapján a jelen kifogást mint hatástalant kell elutasítani.

4) A B támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben Unión kívüli szolgáltatók igénybevételéről

142 A felperes azt rója fel a könyvvizsgálóknak, hogy azon az alapon utasították el a B támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben egy videó gyártásával kapcsolatos költségeket, hogy a gyártással kapcsolatos kiadások az Unión kívül merültek fel. Azzal érvel, hogy az alkalmazandó szerződéses keret nem zárja ki az Unión kívül letelepedett szolgáltató kedvezményezettek általi igénybevételét. Emellett előadja, hogy a jelen ügyben mindenesetre a videó gyártásával kapcsolatos költségek nagy része az Unióban merült fel. Végezetül vitatja a könyvvizsgálók azon megállapítását, amely szerint nem bizonyította, hogy az ár-érték arányt illetően a legjobb videoszolgáltatót választotta.

143 A B támogatási szerződésben említett intézkedéssel kapcsolatos végleges könyvvizsgálói jelentés 5.2.2 1 pontjából kitűnik, hogy a könyvvizsgálók azon az alapon utasítottak el nem elszámolhatóként egy videó gyártásával kapcsolatos 52 497,16 euró összegű költségeket, hogy ezek a költségek az Unión kívül merültek fel. A könyvvizsgálók egyebekben megállapították, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a videó gyártójának kiválasztása céljából lefolytatott odaítélési eljárás megtörténtét és azt, hogy az ár-érték arány szempontjából a legjobbat választotta. Ebből következik, hogy a videó gyártásával kapcsolatos költségek elutasítása két alapra épül, amelyeket vizsgálni kell.

144 Az első, a videogyártással kapcsolatos költségek felmerülésének helyére vonatkozó alapot illetően nem vitatott, hogy a videó gyártójának székhelye az Egyesült Államokban van. Kétségtelen, hogy a B támogatási szerződés nem tiltja az Unión kívül székhellyel rendelkező szolgáltatók kedvezményezett általi igénybevételét. A támogatás kérelmezői számára készült útmutatónak „Az elszámolható kiadásokra vonatkozó szabályok” címet viselő III.2 pontja azonban előírja, hogy a költségeknek – ahhoz, hogy elszámolhatónak minősüljenek – a kedvezményezett (vagy partnerei) részéről Dánia kivételével valamely uniós tagállamban kell felmerülniük.

145 Ami a támogatás kérelmezői számára készült útmutató jogi kötőerejét illeti, az egyes támogatási szerződések bevezető része előírja, hogy az említett szerződésekben szereplő kikötések elsőbbséget élveznek többek között az említett útmutató tartalmával szemben, ugyanakkor pedig, hogy azt „kiegészítő jelleggel” kell alkalmazni. A jelen ügyben, amennyiben ezek a szerződések nem pontosítják azt a helyet, ahol a költségeknek fel kell merülniük, az útmutató azonban ezt megteszi – ekként egészítve ki ezeket a szerződéseket –, azt a következtetést kell levonni, hogy erre a költségekkel kapcsolatos különös kérdésre a jelen ügyben ez az útmutató az irányadó.

146 A felperes ugyan a Törvényszék előtt azzal érvel, hogy még ha a videó gyártója az Egyesült Államokban bejegyzett társaság is, a videó költségei valójában az Unióban merültek fel. Az Unióban írták a forgatókönyvet, gyártották a videót és látták el azt felirattal. A felperes azonban semmilyen bizonyítékkal nem szolgál ezen állítások alátámasztására.

147 Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a könyvvizsgálók e következtetésének első alapját nem vonja kétségbe a felperes érvelése.

148 A második, azzal kapcsolatos alapot illetően, hogy a felperes nem szolgált bizonyítékkal odaítélési eljárás lefolytatására és arra vonatkozóan, hogy az ár-érték arány szempontjából a legjobb videoszolgáltatót választotta, meg kell jegyezni, hogy a támogatási szerződések II.9.1. cikke a következőket írja elő:

„Amennyiben a kedvezményezetteknek az intézkedés megvalósításával kapcsolatos szükségletek miatt szerződéseket kell kötniük, továbbá amennyiben azok az intézkedésnek az előirányzott költségvetés elszámolható közvetlen költségeivel kapcsolatos rovatban szereplő költségeit képezik, a kedvezményezetteknek versenyeztetést kell lefolytatniuk az esetleges ajánlattevők körében, a szerződést

pedig a legjobb ár-érték arányt […] képviselő ajánlatnak kell odaítélni, az átláthatóság és az esetleges szerződő felekkel szembeni egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása, valamint az összeférhetetlenség hiányának biztosítása mellett.”

149 Egyebekben emlékeztetni kell arra, hogy a támogatási szerződések II.14.1. cikke előírja, hogy ahhoz, hogy a költségek elszámolhatók legyenek, azoknak „észszerűeknek és igazoltaknak kell lenniük, és tiszteletben kell tartaniuk a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit, különösen az ár-érték arányt és a költséghatékonyságot”.

150 Az iratokból kitűnik, hogy a B támogatási szerződésben említett intézkedés előirányzott költségvetésében a „Publikációk és terjesztés” rovatban közvetlen költségekként szerepeltek egy videó gyártásával kapcsolatos költségek. Ebből következik, hogy a könyvvizsgálók nemcsak a támogatási szerződések II.19.1. cikke, hanem e szerződések II.14.1. cikke értelmében is megalapozottan kérték a felperest, hogy szolgáljon bizonyítékkal az odaítélési eljárás lefolytatására és arra vonatkozóan, hogy az ár-érték arány és a költséghatékonyság szempontjából a legjobb videoszolgáltatót választotta. Ezt a bizonyítékot a felperesnek kellett szolgáltatnia.

151 Márpedig az iratokból nem tűnik ki, hogy a felperes szolgált ilyen bizonyítékkal.

152 A keresetlevél 31. mellékletében szereplő, a Bizottsággal közölt ajánlatokon ugyanis a 2010. november 18-i dátum szerepel, amely későbbi a B támogatási szerződésben említett intézkedés végénél, azaz 2010. június 9-nél. Márpedig ez ellentétes a támogatási szerződések II.9.1. cikkében szereplő rendelkezésekkel, amelyekből – az „esetleges” szerződő felekre történő hivatkozások révén – kitűnik, hogy az ajánlatokat az intézkedés során, nem pedig azt követően kell benyújtani.

153 Ami a keresetlevél 30. mellékletében szereplő, 2008-as keltezésű ajánlatokat illeti, amint azt maga a felperes jelzi, ezek más szolgáltatásfajtára, azaz egy különleges effektusok nélküli, klasszikus videó forgatására vonatkoznak, amelyről a felperes később lemondott, mivel végül úgy határozott, hogy a B támogatási szerződésben említett intézkedés célkitűzéseit jobban szolgálja, ha a videó különleges effektusokat tartalmaz.

154 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a könyvvizsgálók következtetéseinek második alapját sem vonja kétségbe a felperes érvelése.

155 A fenti megfontolások alapján a jelen kifogást el kell utasítani.

5) A felperes szolgáltatásainak minőségéről

156 A felperes azt rója fel a könyvvizsgálóknak és a Bizottságnak, hogy nem vették figyelembe szolgáltatásainak minőségét és azt, hogy megvalósultak azok a célkitűzések, amelyekre a támogatásokat nyújtották.

157 Ezt a kifogást el kell utasítani, figyelemmel az Unió pénzügyi támogatásaira irányadó alapvető elvre, amelynek értelmében az Unió csak a ténylegesen felmerült költségekre adhat támogatást. Amint azt a Törvényszék már megjegyezte, ebből az elvből következik, hogy annak a támogatás kedvezményezettje általi bizonyítása, hogy valamely projekt megvalósításra került, önmagában még nem elegendő a konkrét támogatás nyújtásának igazolására. A támogatás kedvezményezettjének azt is bizonyítania kell, hogy az érintett támogatást odaítélő határozatban rögzített feltételeknek megfelelően teljesítette a bejelentett kifizetéseket, mivel csak a megfelelően igazolt költségek minősülhetnek elszámolhatónak. Alapvető kötelezettségvállalásai közé tartozik, hogy betartsa a rögzített szereplő pénzügyi feltételeket, ami ezért a pénzügyi támogatás odaítélésének is feltétele (lásd a fenti 93. pontot).

158 A fenti megfontolások alapján a negyedik jogalapot el kell utasítani.

d) Az első, arra alapított jogalapról, hogy a könyvvizsgálók által alkalmazott könyvvizsgálati standardok soha nem képezték a felek között megállapodás tárgyát

159 A felperes azzal érvel, hogy a könyvvizsgálók által alkalmazott könyvvizsgálati standardokat a támogatási szerződések nem írták elő, ennélfogva pedig azok nem képezték a felek között megállapodás tárgyát. Egyebekben sem az ideiglenes, sem a végleges könyvvizsgálói jelentések egyáltalán nem említik e szerződések rendelkezéseit, a könyvvizsgálók pedig a Bizottság által egyoldalúan rögzített célkitűzések, nem pedig az e szerződésekben szereplő megbízással kapcsolatos előírások alapján jártak el. Amennyiben a könyvvizsgálók következtetései, következésképpen pedig a megtámadott határozat a felek között megállapodás tárgyát nem képező szabályokon alapultak, ezt a határozatot meg kell semmisíteni.

160 A Bizottság azzal érvel, hogy a jelen jogalapot el kell utasítani.

161 Elöljáróban megjegyzendő, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések összefoglalásában szereplő információk alapján ezt a könyvvizsgálatot a nemzetközi könyvvizsgálati standardoknak, valamint „a bizonyosságot nyújtó megbízások tekintetében a Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége által megállapított nemzetközi alapelveknek és alapfogalmaknak” megfelelően folytatták le. A végleges könyvvizsgálói jelentések 1.1 pontja emellett pontosította, hogy a könyvvizsgálat célja többek között annak vizsgálata, hogy a Bizottság által kifizetett pénzügyi hozzájárulást kizárólag a szóban forgó intézkedés céljaira használták-e fel, hogy a bejelentett költségek a támogatási szerződés időbeli hatálya során keletkeztek-e, hogy e költségek ténylegességét megfelelő dokumentáció, kifizetési bizonylatok és ellenőrzési rendszer fennállása bizonyítja-e, valamint hogy az intézkedés koordinátor általi irányítása során tiszteletben tartották-e a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás, a gazdaságosság és a hatékonyság elveit. A könyvvizsgálat célkitűzésének ez a meghatározása pusztán tükrözte a támogatás kedvezményezettje által bejelentett költségeknek a támogatási szerződések II.14.1. cikkében előírt elszámolhatósági feltételeit. A könyvvizsgálók egyébként a jelen ügyben az említett szerződések II.20. cikke alapján jártak el. Ebből következik, hogy el kell utasítani a felperes azon kifogását, amely szerint a könyvvizsgálat célkitűzéseit a Bizottság egyoldalúan rögzítette.

162 Ezután meg kell jegyezni, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések vizsgálata feltárja, hogy a felperes által bejelentett vitatott költségeket azon az alapon utasították el, hogy nem felelnek meg a többek között a támogatási szerződések II.14.1. cikkében előírt elszámolhatósági feltételeknek. Ez egyébként a felperes által felhozott többi jogalappal kapcsolatos fenti megfontolásokból is kitűnik. Amint arra a Bizottság helytállóan hivatkozik, a könyvvizsgálati standardok, amelyek – a felperes érvelése szerint nem képezték a felek között megállapodás tárgyát – csupán azokra a szakmai és etikai standardokra vonatkoznak, amelyeket a könyvvizsgálóknak feladataik ellátása során alkalmazniuk kell, és semmilyen módon nem kapcsolódnak a felperes által bejelentett költségek elszámolhatósági feltételeihez. Ez egyébként nem bizonyítja, hogy milyen kapcsolat áll fenn e könyvvizsgálati standardok és a könyvvizsgálóknak a költségek elszámolhatóságával kapcsolatos következtetései között, másként fogalmazva: nem bizonyítja, hogy egy könyvvizsgálati standard miként tehetné a kiadásokat elszámolhatóvá.

163 Ebből következik, hogy mint hatástalant kell elutasítani a felperesnek a felek által közös megállapodásban nem rögzített könyvvizsgálati standardok könyvvizsgálók általi alkalmazásával kapcsolatos kifogását.

164 Végezetül megjegyzendő, hogy a felperes a válaszban azzal érvel, hogy az olasz jogban előírt számviteli standardokat tartotta be, valamint hogy következésképpen az állítólagosan – a felek között megállapodás tárgyát nem képező – egyéb könyvvizsgálati standardokon alapuló megtámadott határozat a költségvetési rendelet 126. cikke (2) bekezdése d) pontjának megsértését képezi.

165 A költségvetési rendelet 126. cikke (2) bekezdésének d) pontja előírja, hogy az elszámolható költségeknek szerepelniük kell a kedvezményezett számviteli nyilvántartásaiban, és azokat a kedvezményezett székhelye szerinti ország alkalmazandó számviteli standardjaival, valamint a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlatával összhangban kell meghatározni.

166 Márpedig a fenti megfontolások értelmében meg kell jegyezni, hogy az, hogy a felperes által bejelentett költségek esetlegesen megfeleltek az olasz számviteli standardoknak, egyáltalán nem jelenti azt, hogy ezek a költségek megfelelnek a többek között a támogatási szerződések II.14. cikkében előírt elszámolhatósági feltételeknek. Következésképpen nem releváns az, hogy a felperes a költségvetési rendelet 126. cikke (2) bekezdésének d) pontjára hivatkozik.

167 A fenti értékelések alapján a jelen jogalapot el kell utasítani.

e) A második, az egyrészről a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel történő közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelemre, másrészről pedig az érintett intézkedéseknek a Bizottság általi nem megfelelő kezelésére alapított jogalapról

168 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen jogalap keretében a felperes két kifogást hoz fel.

169 Az első kifogás keretében a felperes a 2012. január 25. – azon időpont, amikor közölték vele a felülvizsgált könyvvizsgálói jelentéstervezeteket – és 2013. június 10. – azon időpont, amikor közölték vele a végleges könyvvizsgálói jelentéseket – között eltelt 18 hónapos, észszerűtlen időszakra hivatkozik. Ezen időszak eltelte azt a benyomást keltette benne, hogy a Bizottság hallgatólagosan elfogadta a könyvvizsgálók következtetéseivel szemben felhozott érveit, az időszak eltelte továbbá kárt okozott neki, amennyiben megakadályozta, hogy célszerűen és hatékonyan vitassa a Bizottság következtetéseit.

170 A második kifogás keretében a felperes azt rója fel a Bizottságnak, hogy általánosságban rosszul kezelte az érintett intézkedéseket.

171 A Bizottság vitatja a felperes kifogásait.

172 Az első kifogást illetően mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy semmiféle olyan szabályozási rendelkezés vagy szerződéses kikötés nem létezik, amely pontosan meghatározná a támogatási szerződések II.20. cikkében előírt könyvvizsgálat időtartamát. Ezen utóbbi cikk 3. bekezdése mindössze annyit ír elő, hogy a könyvvizsgálatra a fennmaradó összeg kifizetésének időpontjától számított ötéves időszakban kerülhet sor. Ez azonban nem változtat azon, hogy a felek támogatási szerződések teljesítéséből eredő kötelezettségeinek meghatározása céljából figyelembe kell venni a szerződés feleinek a jóhiszemű teljesítésre irányuló kötelezettségét. A jelen ügyben ezen elv alapján a Bizottság észszerű határidőn belül volt köteles közölni a felperessel a könyvvizsgálók következtetéseit, hogy lehetővé váljon a felperes számára azok hasznos kifogásolása, és – általánosabban – hogy ne hagyja őt bizonytalanságban, ami számára sérelmes lenne.

173 Amint az az iratokból kitűnik, az érintett intézkedések tekintetében a felülvizsgált könyvvizsgálói jelentéstervezeteket 2012. január 24-én adták át a felperesnek. A felperes 2012. február 15-én nyújtotta be az e felülvizsgált tervezetekre vonatkozó észrevételeit. A könyvvizsgálók a végleges könyvvizsgálói jelentéseket 2012. április 26-án adták át a Bizottságnak, a Bizottság pedig 2013. június 10-én közölte ezeket a jelentéseket a felperessel.

174 Meg kell tehát állapítani, hogy a könyvvizsgálati eljárás a szerződések jóhiszemű teljesítése elvének megfelelően zajlott 2012. április 26-ig, a végleges könyvvizsgálói jelentéseknek a könyvvizsgálók által a Bizottság részére történő átadásának időpontjáig. Azt is meg kell állapítani, hogy 2012. április 26. és

2013. június 10., azaz e végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésének időpontja között több mint tizenhárom hónap telt el. Azt kell tehát megvizsgálni, hogy a szerződések jóhiszemű teljesítésének elvére figyelemmel az eltelt idő a jelen ügyben észszerű időszaknak minősült-e.

175 Az iratok tartalma alapján a több mint tizenhárom hónapos időszak eltelte nem indokolt, továbbá észszerűtlen. A végleges könyvvizsgálói jelentéseknek a könyvvizsgálók által a Bizottság részére, 2012. április 26-án történt átadását követően ugyanis a Bizottság és a felperes között semmiféle kapcsolatra nem került sor. Egyebekben, amint az a 2013. június 10-i levelekből kitűnik, a Bizottság teljes egészében elfogadta ezeket a végleges könyvvizsgálói jelentéseket és azokban semmiféle módosítást nem eszközölt. Ezenfelül sem a könyvvizsgálatok tárgya, sem pedig a végleges könyvvizsgálói jelentések tartalma nem volt bonyolult.

176 Az egyetlen tényező, amelyre a Bizottság a több mint tizenhárom hónap elteltének igazolására hivatkozott, az az Európai Csalászelleni Hivatal (OLAF) vizsgálatának 2012. szeptember 10-én történt megindítása volt. A Bizottság szerint a vizsgálat megindítása miatt volt több hónapra szüksége a könyvvizsgálók következtetéseinek vizsgálatához és jóváhagyásához.

177 Megjegyzendő, hogy a Bizottság nem fejti ki megfelelően, hogy a vizsgálat OLAF általi megindítása milyen módon idézte elő több mint tizenhárom hónap elteltét. Ezen túlmenően ez a vizsgálat a végleges könyvvizsgálói jelentések Bizottság részére történő átadása után öt hónappal indult, ami mindenesetre bizonyítja, hogy öt hónap telt el a végleges könyvvizsgálói jelentések Bizottság részére történő átadása és a vizsgálat OLAF általi megindítása között. Márpedig az iratokból nem tűnik ki, hogy a Bizottság bármit is tett volna ezen öt hónapos időszak alatt.

178 A fentiekből következik, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések Bizottság részére történt átadása és az említett jelentések felperessel való közlése között eltelt több mint tizenhárom hónapos időszak a jelen ügyben észszerűtlen, ekként pedig a Bizottság – szerződések jóhiszemű teljesítésének elve tükrében értelmezett – szerződéses kötelezettségeinek megsértését képezi.

179 Az iratokból azonban nem tűnik ki, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelem érintette a felperes azon képességét, hogy hatékonyan kifogásolja a könyvvizsgálók következtetéseit, amint azt a felperes állítja.

180 Mindenekelőtt – amint azt a Bizottság helytállóan megjegyzi – meg kell állapítani, hogy a felperesnek két alkalommal, azaz 2011. december 22-én és 2012. február 15-én nyílt lehetősége arra, hogy észrevételeket és okirati bizonyítékokat továbbítson a könyvvizsgálók számára, amikor a könyvvizsgálói jelentések még tervezet szakaszában voltak. Azt is meg kell állapítani, hogy a Bizottság teljes egészében elfogadta a könyvvizsgálók következtetéseit. E körülmények között nem bizonyosodott be, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentéseknek a felperessel történő közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelem érintette a felperes azon képességét, hogy hatékonyan kifogásolja a könyvvizsgálók következtetéseit. Emellett megjegyzendő, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések közlését követően a Bizottság más lehetőségeket is biztosított a felperes számára, hogy észrevételeket és további okirati bizonyítékokat nyújtson be, valamint hogy a felperes ennek keretében nyújtott be észrevételeket a 2013. július 9-i és 2013. október 7-i levélben.

181 A felperes által a Törvényszék előtt előterjesztett azon érvet illetően, amely szerint figyelemmel a könyvvizsgálat időtartamának hosszára, a szóban forgó intézkedés kezelésével foglalkozó személyzet többsége nem volt jelen, megfosztva így a felperest a könyvvizsgálók következtetéseinek hatékony kifogásolásához szükséges információktól, a következőket kell megjegyezni.

182 Egyrészről – amint azt a Bizottság helyállóan megjegyzi – az iratokból kitűnik, hogy az érintett intézkedések kezelése szempontjából kulcsfontosságú két személy, azaz X és Y szakértő a jelen kereset benyújtásának időpontjában még mindig részt vett a felperes irányításában, ennélfogva biztosíthatta a felperes számára a könyvvizsgálók következtetéseinek kifogásolásához szükséges bármely információt.

183 Másrészről meg kell állapítani, hogy a támogatási szerződések II.20. cikkének 2. és 3. bekezdése értelmében a felperes a fennmaradó összeg kifizetésének időpontjától számított öt évig, azaz 2015-ig köteles volt megőrizni az összes eredeti dokumentumot, különösen a számviteli és adózási dokumentumokat. Ebből következik, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések közlésében bekövetkező késedelem nem érintheti a felperes azon képességét, hogy álláspontjának alátámasztása céljából a fent említett dokumentumokra hivatkozzon, amennyiben szerződéses kötelezettsége volt e dokumentumok 2015-ig való megőrzése, továbbá amennyiben a jelen ügyben releváns tényekre, azaz a kontradiktórius könyvvizsgálati eljárásra 2013-ban került sor.

184 A fenti megfontolások alapján a felperes első kifogását el kell utasítani.

185 Emlékeztetésképpen: a második kifogásban a felperes azt rója fel a Bizottságnak, hogy általánosságban nem megfelelően kezelte az érintett intézkedéseket. Az e nem megfelelő kezelésre utaló valószínűsítő körülmények között arra hivatkozik, hogy a Bizottság ezen intézkedések időtartama alatt nem közölte vele a támogatás kérelmezői számára készült útmutató későbbi felülvizsgálatát, amely immár sokkal több információt tartalmaz az elszámolható költségek tárgyában, továbbá arra, hogy a támogatási szerződések különféle stilisztikai hibákat tartalmaznak.

186 Ezt a kifogást mint megalapozatlant kell elutasítani. Ami a Bizottság részéről az érintett intézkedések időtartama alatt a közlés állítólagos hiányát illeti, az iratok nem bizonyítják, hogy az említett intézkedések megvalósítása során a felperesnek további információkra és pontosításokra lett volna szüksége a Bizottság részéről, valamint hogy találkozót kért a Bizottságtól, amit megtagadtak. A Bizottság ily módon helytállóan hivatkozik arra, hogy 2009 novemberében a hatáskörrel rendelkező szolgálatai a felperes helyiségeiben az ezen intézkedések nyomon követésével foglalkozó látogatást tettek.

187 Ami a felperes által előterjesztett két másik valószínűsítő körülményt illeti (lásd a fenti 185. pontot), azok nem bizonyíthatják a Bizottság általi nem megfelelő kezelést.

188 A fenti értékelések alapján a jelen jogalapot el kell utasítani. Mivel a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a Bizottsággal szemben a támogatási szerződések alapján követelése áll fenn, a második kereseti kérelmét el kell utasítani.

3. Az első, a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelemre vonatkozó kereseti kérelemről

189 Emlékeztetni kell arra, hogy úgy kell tekinteni, hogy a második jogalap első kifogását és az ötödik jogalapot az első kereseti kérelem alátámasztására hozták fel. Az ötödik jogalap vizsgálatával kell kezdeni.

a) Az ötödik, arra alapított jogalapról, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására

190 A felperes a válaszban vitatja, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik a megtámadott határozat elfogadására. Előadja, hogy a szerződések területén a Bizottság nem fogadhat el a jelen ügybeli megtámadott határozathoz hasonló egyoldalú jogi aktusokat, valamint hogy – azzal a céllal, hogy pénzügyi jellegű szerződéses kötelezettségeinek teljesítésére kötelezze szerződő partnerét – az ő feladata, hogy adott esetben megtérítés iránti kérelemmel forduljon a szerződéses ügyben eljáró bírósághoz az EUMSZ 272. cikk alapján. Véleménye szerint annak elismerése, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik valamely szerződéses követelés visszafizetése céljából, végrehajtható aktust képező egyoldalú jogi aktus elfogadására, sérti az Alapjogi Charta 47. cikkét, amennyiben a Bizottság „szerződő partnere” nem rendelkezik az ezen egyoldalú jogi aktussal szemben hatékony jogorvoslattal. Egyfelől az e jogi aktussal szembeni megsemmisítés iránti kereset hatékonyságát érinti a Törvényszék

azon ítélkezési gyakorlata, amelynek értelmében a megsemmisítés iránti kereset keretében a szerződéses kikötések és a szerződésre alkalmazandó nemzeti jog megsértésére alapított jogalapok elfogadhatatlanok. Másfelől a Bizottság „szerződő partnere” által a szerződéses ügyben eljáró bíróság előtt indított, a szerződéses felelősség megállapítása iránti kereset keretében a Bizottság hivatkozhat „szerződő partnerével” szemben a jogszerűségi vizsgálat tárgyában eljáró bíró által időközben érvényesített és végrehajtható aktust képező egyoldalú jogi aktusra.

191 A Bizottság állítása szerint a jelen jogalap megalapozatlan.

192 Emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat jogalapja az EUMSZ 299. cikk és a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése.

193 Az EUMSZ 299. cikk első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A Tanács, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank által elfogadott azon jogi aktusok, amelyek – az államokat kivéve – a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók.”

194 A költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése előírja:

„Tagállamoktól eltérő jogalanyokkal szembeni követelések fennállását az intézmény hivatalos határozatban állapíthatja meg, mely határozat az EUMSZ 299. cikke értelmében végrehajtható.”

195 Meg kell állapítani, hogy a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése a „Bevételi műveletek” címet viselő fejezetben szerepel, amelyet a „Kiadási műveletek” címet viselő fejezet követ, és hogy e két fejezetet nem az uniós fellépés különös területén, hanem az Unió költségvetésébe tartozó valamennyi műveletre kell alkalmazni, amint azt az tanúsítja, hogy ezek a fejezetek „A költségvetés végrehajtása” címet viselő IV. címbe illeszkednek, amely viszont a rendelet „Közös rendelkezések” címet viselő első részében szerepel.

196 A költségvetési rendelet IV. címébe tartozó rendelkezéseket tehát többek között a szerződések területén kell alkalmazni, amit különösen az említett rendelet e címben szereplő 90. cikke rendelkezéseinek szövege tanúsít, amely szerint „[a] kifizetésre annak igazolását követően kerül sor, hogy a vonatkozó fellépés az alap-jogiaktus, illetve a szerződés rendelkezéseivel összhangban van.”

197 Amint azt a Törvényszék több alkalommal megállapította, sem az EUMSZ 299. cikk, sem a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése nem alkalmaz különbségtételt aszerint, hogy a követelés, amelyet végrehajtható aktust képező határozat állapít meg hivatalosan, szerződéses vagy szerződésen kívüli eredetű (lásd ebben az értelemben: 2012. június 13-i Insula kontra Bizottság ítélet, T-246/09, nem tették közzé, EU:T:2012:287, 94. és 95. pont; 2012. szeptember 27-i Applied Microengineering kontra Bizottság ítélet, T-387/09, EU:T:2012:501, 39. pont).

198 Ebből következik, hogy mind az EUMSZ 299. cikk, mind pedig a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése a megtámadott határozat elfogadására irányuló hatáskört ruház a Bizottságra, azon körülmény ellenére, hogy az e határozatban említett követelés támogatási szerződések teljesítéséhez kapcsolódik, ennélfogva pedig „szerződéses” jelleggel bír.

199 A felperes állításaival ellentétben, a fenti 197. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat nem sérti a 2010. június 17-i CEVA kontra Bizottság ítéletet (T-428/07 és T-455/07, EU:T:2010:240, 68. pont).

200 Noha a 2010. június 17-i CEVA kontra Bizottság ítélet (T-428/07 és T-455/07, EU:T:2010:240) 68. pont jából kitűnik ugyanis, hogy főszabály szerint a szerződéses keretben a Bizottság nem jogosult egyoldalú jogi aktusok elfogadására, valamint hogy következésképpen nem jogosult határozat jellegű jogi aktust

címezni az érintett szerződő félnek a pénzügyi jellegű szerződéses kötelezettségek ez utóbbi fél általi teljesítése céljából, hanem adott esetben megtérítés iránti kérelemmel fordulhat a hatáskörrel rendelkező bírósághoz.

201 Mindazonáltal – amint azt a Törvényszék a 2012. június 13-i Insula kontra Bizottság ítéletben (T-246/09, nem tették közzé, EU:T:2012:287, 99. pont) már pontosította – a 2010. június 17-i CEVA kontra Bizottság ítéletből (T-428/07 és T-455/07, EU:T:2010:240, 68. pont) kitűnik, hogy a Törvényszék azzal, hogy ilyen értelmű ítéletet hozott, annak jelzésére szorítkozott, hogy kizárólag a szerződés alapján a Bizottság nem fogadhat el egy szerződéses követelés visszafizetésére irányuló egyoldalú jogi aktust. Ezzel szemben nem kizárt, hogy egy ilyen jogi aktus jogalapját például a költségvetési rendelet valamely rendelkezése képezze, mint a jelen ügyben, amelyben a megtámadott határozat többek között a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdésén alapul.

202 Mindenesetre feltéve, hogy a 2010. június 17-i CEVA kontra Bizottság ítéletet (T-428/07 és T-455/07, EU:T:2010:240) lehet akként értelmezni, hogy az azt állapítja meg, hogy a Bizottság nem rendelkezik hatáskörrel szerződéses eredetű követelés fennállásának hivatalos megállapítása céljából végrehajtható aktust képező határozat elfogadására, a fenti 195–198. pontban kifejtett okok miatt felül kell vizsgálni ezt a következtetést.

203 A Törvényszék fenti 197. pontban ismertetett ítélkezési gyakorlata a 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítéletet (C-506/13 P, EU:C:2015:562) sem sérti, ellentétben azzal, amit a felperes a Törvényszék által feltett írásbeli kérdésre válaszul állított.

204 A 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítéletben (C-506/13 P, EU:C:2015:562) ugyanis a Bíróság által vizsgált kérdés arra irányult, hogy egy terhelési értesítés az EUMSZ 263. cikk értelmében vett megtámadható jogi aktust képez-e. A Bíróság megállapította, hogy nem ez a helyzet, amennyiben az említett terhelési értesítés nem vált ki a közhatalmi jogkörök gyakorlásából eredő joghatásokat, hanem az elválaszthatatlan az ezen ügybeli felek között fennálló szerződéses kapcsolatoktól (lásd: az említett ítélet 20. és 24. pontja).

205 A terhelési értesítések szerződéses vagy igazgatási jogi jellegének vizsgálatával összefüggésben állapította meg a Bíróság, hogy ha az uniós bíróság a tisztán szerződéses keretbe illeszkedő aktusok megsemmisítése tárgyában állapítaná meg a hatáskörét, az nemcsak azzal a veszéllyel járna, hogy megfosztja az értelmétől az EUMSZ 272. cikket, hanem – azokban az esetekben, ha a szerződés nem tartalmaz választottbírósági kikötést – azzal is, hogy e bíróság hatásköre túlterjeszkedik az EUMSZ 274. cikk által kijelölt korlátokon (2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19. pont).

206 Ugyanebben a kontextusban hangsúlyozta a Bíróság azt, hogy amennyiben valamely intézmény – még konkrétabban a Bizottság – a pénzügyi támogatás nyújtására az EUMSZ 272. cikk keretében a szerződéses utat választja, köteles ezen a kereten belül maradni, valamint hogy különösen arra kell ügyelnie, hogy az érintett szerződő felekkel fennálló viszonyban kerülje az olyan kétértelmű megfogalmazásokat, amelyeket az említett szerződéses felek úgy értelmezhetnek, hogy azok a szerződéses kikötéseket meghaladó egyoldalú döntési hatáskörbe tartoznak (2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 21. pont).

207 Amennyiben a 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítélet (C-506/13 P, EU:C:2015:562) terhelési értesítés vizsgálatával és azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy az ehhez hasonló jogi aktus vitatása céljából mely jogorvoslati lehetőség áll nyitva, nem pedig végrehajtható aktust képező határozat vizsgálatára – mint amilyen a jelen ügyben a megtámadott határozat –, és nem is egy ilyen határozat kibocsátójának hatáskörével kapcsolatos kérdésre vonatkozik, ez az ítélet nem releváns a jelen ügyben, ennélfogva pedig nem támasztja alá a

felperes azon elméletét, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására. A terhelési értesítéssel ellentétben ugyanis – amely szerződéses jellegű kontextusban megsemmisítés iránti keresettel meg nem támadható jogi aktust képez – a megtámadott határozat vitathatatlanul ilyen aktust képez, amennyiben az a célja, hogy olyan kötelező erejű joghatásokat váltson ki, amelyek kívül esnek a felek közötti szerződéses jogviszonyon, és amelyek a Bizottságra mint közigazgatási hatóságra ruházott közhatalmi jogkörök gyakorlásával járnak (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 20. pont; 2016. szeptember 29-i Investigación y Desarrollo en Soluciones y Servicios IT kontra Bizottság végzés, C-102/14 P, nem tették közzé, EU:C:2016:737, 55. és 58. pont). Pontosítani kell ugyanis, hogy annak ellenére, hogy a támogatási szerződések II.19.5. cikke kifejezetten hivatkozik a Bizottság azon lehetőségére, hogy végrehajtható aktust képező határozatot fogadjon el – mint amilyen a jelen ügyben a megtámadott határozat –, annak jogi jellegét továbbra sem az említett szerződések vagy a rájuk alkalmazandó jog, hanem az EUMSZ 299. cikk és a költségvetési rendelet 79. cikkének (2) bekezdése határozza meg (lásd ebben az értelemben: 2012. június 13-i Insula kontra Bizottság ítélet, T-246/09, nem tették közzé, EU:T:2012:287, 94–96. pont; 2012. szeptember 27-i Applied Microengineering kontra Bizottság ítélet, T-387/09, EU:T:2012:501, 39. pont).

208 Amennyiben a megtámadott határozat megsemmisítés iránti keresettel megtámadható jogi aktust képez, a jogszerűségi vizsgálat tárgyában eljáró bíró hatásköre jogellenes kiterjesztésének a 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro kontra Bizottság ítélet (C-506/13 P, EU:C:2015:562) 19. pontjában a Bíróság által hivatkozott veszélye (lásd a fenti 205. pontot) nem merül fel a jelen ügyben, mivel a szerződéses ügyben eljáró bíróság, azaz a jelen ügyben az EUMSZ 272. cikk alapján eljáró uniós bíróság mindenesetre nem rendelkezik hatáskörrel egy ilyen jogi aktus jogszerűségének felülvizsgálatára (lásd ebben az értelemben: 2008. október 8-i Helkon Media kontra Bizottság ítélet, T-122/06, nem tették közzé, EU:T:2008:418, 44. pont). Ugyanilyen elgondolások mentén: a fent említett ítélet 21. pontjában a Bíróság által hivatkozott helyzet (lásd a fenti 206. pontot) nem merül fel a jelen ügyben, mivel a fentiekben megállapítottaknak megfelelően egy végrehajtható aktust képező, a megtámadott határozathoz hasonló jogi aktus elfogadása a szerződéses jogviszonyon kívül esik.

209 A felperes állítása szerint azonban annak elismerése, hogy a Bizottság hatáskörrel rendelkezik valamely szerződéses követelés visszafizetése céljából egyoldalú jogi aktus elfogadására, sérti az Alapjogi Charta 47. cikkét, amennyiben az érintett szerződő partner nem rendelkezik az ezen egyoldalú jogi aktussal szemben hatékony jogorvoslattal (lásd a fenti 190. pontot).

210 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a hatékony bírósági jogvédelem elve az uniós jog általános elvét képezi, amely jelenleg az Alapjogi Charta 47. cikkében jut kifejeződésre (lásd: 2012. november 6-i Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez az elv különféle elemekből tevődik össze, amelyek között szerepel a bírósághoz fordulás joga (2012. november 6-i Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 48. pont).

211 A bírósághoz fordulás jogát illetően pontosítani kell, hogy ahhoz, hogy valamely „bíróság” az uniós jogból eredő jogokat és kötelezettségeket érintő jogvitákban az Alapjogi Charta 47. cikkével összhangban határozni tudjon, hatáskörrel kell rendelkeznie az előtte folyamatban lévő ügy szempontjából releváns valamennyi ténybeli és jogi körülmény vizsgálatára (2012. november 6-i Otis és társai ítélet, C-199/11, EU:C:2012:684, 49. pont).

212 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kereset részleges átminősítése következtében a Törvényszék ugyanezen keresettel összefüggésben a megtámadott határozat jogszerűségét és a Bizottság felperessel szemben fennálló, az e határozat elfogadásának alapját képező szerződéses követelésének megalapozottságát egyaránt vizsgálja. Amennyiben a Törvényszék a szóban forgó jogvita szempontjából releváns valamennyi ténybeli és jogi körülményt megvizsgál, azt a következtetést kell levonni, hogy a jelen kereset az Alapjogi Charta 47. cikke értelmében vett, hatékony jogorvoslatot képez.

213 Általánosabban megjegyzendő, hogy amennyiben a Bizottság valamely szerződéses követelésnek az érintett szerződő partner általi visszafizetése céljából végrehajtható aktust képező határozatot fogad el, e szerződő félnek lehetősége van arra, hogy jogalapként akár az EUMSZ 263. cikkel, akár az EUMSZ 272. cikkel rendelkező keresetet indítson a Törvényszék előtt, feltéve, hogy a szóban forgó szerződés az EUMSZ 272. cikk értelmében vett választottbírósági kikötést tartalmaz. Ebben a keresetben a szerződő partner nemcsak a fent említett határozat jogszerűségét vitathatja oly módon, hogy a Szerződésre vagy az alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezésre alapított jogalapokra hivatkozik, hanem olyan jogalapokat és érveket is felhozhat, amelyek a szerződésen vagy az arra alkalmazandó jogon alapulnak, és kérheti a Törvényszéket, hogy a közte és a Bizottság között folyamatban lévő, szerződésen alapuló jogvita érdemi részéről az EUMSZ 272. cikkben e tekintetben rá ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkörét gyakorolva hozzon határozatot (lásd ebben az értelemben: 2015. október 6-i Technion és Technion Research & Development Foundation kontra Bizottság ítélet, T-216/12, EU:T:2015:746, 57. pont; 2016. november 9-i Trivisio Prototyping kontra Bizottság ítélet, T-184/15, nem tették közzé, EU:T:2016:652, 62. pont).

214 A fenti értékelések alapján a jelen jogalapot el kell utasítani.

b) A második jogalapnak az első, a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelemre alapított kifogásáról

215 Emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék megállapította, hogy úgy kell tekinteni, hogy a második jogalapnak az első, a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelemre alapított első kifogást nemcsak a második kereseti kérelem alátámasztására hozták fel, hanem egyúttal az első kereseti kérelem alátámasztására is, amennyiben ez a késedelem érintette a felperes képességét, hogy a megtámadott határozat elfogadását eredményező, a visszafizetésre irányuló igazgatási eljárás során hatékonyan védekezhessen (lásd a fenti 75. pontot).

216 Ezt a kifogást nyilvánvalóan el kell utasítani.

217 Amennyiben ugyanis a végleges könyvvizsgálói jelentéseket a felperessel a 2013. június 10-i levelekben közölték (lásd a fenti 27. pontot), a felperes az említett dokumentumokkal a 2013. október 16-i levél kézhezvétele előtt rendelkezett, amely utóbbiban a Bizottság közölte vele a terhelési értesítéseket, ekként pedig tájékoztatta őt a visszafizetésre irányuló igazgatási eljárás megindításáról (lásd a fenti 36. pontot). Ebből következik, hogy a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelem a jelen ügyben nem volt hatással arra a képességére, hogy a visszafizetésre irányuló igazgatási eljárás során hatékonyan védekezhessen.

218 A fenti értékelések alapján az első kereseti kérelmet, következésképpen pedig a kereset egészét el kell utasítani.

IV. A költségekről

219 A Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

220 A Törvényszék egyébként eljárási szabályzata 135. cikke (2) bekezdésének értelmében a pernyertes felet is kötelezheti a költségek részbeni vagy teljes viselésére, ha az a pernyertes magatartása alapján – beleértve a kereset benyújtását megelőzően tanúsított magatartását is – indokoltnak tűnik.

221 A jelen ügyben a Bizottság pernyertes lett, ennek pedig főszabály szerint azt kellene eredményeznie, hogy a Törvényszék a Bizottság kérelmének megfelelően a felperest kötelezi a költségek – többek között az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült költségek – viselésére.

222 A Bizottság szerződésszegése (lásd a fenti 178. pontot) miatt és az eljárási szabályzat 135. cikkének (2) bekezdése azonban alapján úgy kell határozni, hogy a Bizottság viseli a felperes költségeinek felét, valamint hogy az utóbbi viseli a Bizottság költségeinek és saját költségeinek felét. Ez a költségmegosztás a felek részéről az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült költségekre is vonatkozik.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített első tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) Az ADR Center SpA viseli az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket, köztük az ezen intézmény részéről az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült költségeket, valamint saját költségeinek felét, köztük a részéről az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült költségeket.

3) A Bizottság viseli az ADR Center részéről felmerült költségek felét, köztük az ezen utóbbi részéről az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült költségek felét.

Kanninen Pelikánová Buttigieg

Gervasoni Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Kihirdetve Luxembourgban, a 2017. július 20-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

I. A jogvita előzményei 1

A. A szóban forgó támogatási szerződésekről 2

1. Az A támogatási szerződés 2

2. A B támogatási szerződés 2

3. A C támogatási szerződés 3

4. A támogatási szerződések szerkezete és releváns közös rendelkezéseik 3

a) Szerkezet 3

b) Jelentések és egyéb dokumentumok benyújtása 3

c) A Bizottság általi kifizetések 3

d) Alkalmazandó jog és a joghatósággal rendelkező bíróságok 4

e) Elszámolható költségek 4

f) Végrehajtható határozatok 4

g) Ellenőrzések és könyvvizsgálatok 5

B. A támogatási szerződések teljesítéséről 5

1. Az A támogatási szerződés 5

2. A B támogatási szerződés 5

3. A C támogatási szerződés 6

C. A könyvvizsgálati eljárásról 6

II. Az eljárás és a felek kérelmei 9

III. A jogkérdésről 10

A. Az elfogadhatóságról 10

1. A felperes második kereseti kérelmének elfogadhatóságáról 10

2. A felperes harmadik kereseti kérelmének elfogadhatóságáról 11

B. Az ügy érdeméről 12

1. Előzetes észrevételek 12

2. A második kereseti kérelemről 14

a) Előzetes észrevételek 14

1) A Törvényszék hatásköréről 14

2) A jogvitára alkalmazandó jogról 14

b) A harmadik, a Bizottságra háruló bizonyítási kötelezettség általa történt megsértésére alapított jogalapról 15

c) A negyedik, a végleges könyvvizsgálói jelentésekben szereplő hibákra alapított jogalapról 19

1) A könyvvizsgálók szakértelmének szintjéről 19

2) A munkaórajegyzékekről 20

3) A B és a C támogatási szerződésben említett intézkedésekkel összefüggésben a számlázás és a kifizetés késedelméről 21

4) A B támogatási szerződésben említett intézkedéssel összefüggésben Unión kívüli szolgáltatók igénybevételéről 23

5) A felperes szolgáltatásainak minőségéről 24

d) Az első, arra alapított jogalapról, hogy a könyvvizsgálók által alkalmazott könyvvizsgálati standardok soha nem képezték a felek között megállapodás tárgyát 25

e) A második, az egyrészről a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel történő közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelemre, másrészről pedig az érintett intézkedéseknek a Bizottság általi nem megfelelő kezelésére alapított jogalapról 26

3. Az első, a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelemre vonatkozó kereseti kérelemről 28

a) Az ötödik, arra alapított jogalapról, hogy a Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel a megtámadott határozat elfogadására 28

b) A második jogalapnak az első, a végleges könyvvizsgálói jelentések felperessel való közlésében bekövetkező észszerűtlen késedelemre alapított kifogásáról 32

IV. A költségekről 32